

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 9 maart 2011

INHOUD

Opening	4
Mededeling	4
Vaststelling van de agenda	4
Vaststelling besluitenlijst	5
Ingekomen stukken	5
Mondelinge vragen	5
Statenstuk 2011-464, Vijfde wijzigingstranche Provinciale omgevingsverordening Drenthe (invoeegen Hoofdstuk 3 Ruimtelijk Omgevingsbeleid) HERZIEN	5
Statenstuk 2011-465, Onderzoeksgroep Staten Drenthe HERZIEN	16
Statenstuk 2011-467, Benoeming nieuwe accountant provincie Drenthe HERZIEN	18
Statenstuk 2011-463, Beleidsadvies Bevolkingsdaling Drenthe HERZIEN	18
Statenstuk 2011-466, Aanbeveling planning en control documenten in 2011-2015	18
Onderzoek geloofsbrieven en toelating nieuwe statenleden	19
Afscheid vertrekkende statenleden	20
Sluiting	28

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 9 maart 2011 in het Gevangenismuseum in Veenhuizen

Tegenwoordig zijn:

J. Tichelaar, Commissaris van de Koningin, voorzitter

De leden (40 in getal):

A. van der Tuuk (vicevoorzitter, PvdA)
J.J. Baltés (VVD)
M.A.M. Berends (PvdA)
H. Beerda (PvdA) ('s ochtends afwezig)
W. Boer (PvdA)
H.H. van de Boer (VVD)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw K.J. Datema-Klöppling (SP)
D.B. Dijkstra (CDA)
K.R. Dijkstra (PvdA)
R.D. Esseveld (SP)
R. Fokkens (PvdA)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
E. Hemsteede (PvdA)
H.R. Hornstra (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
S. de Jong (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
A. Kerstholt (VVD)
H. Klaver (CDA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
T.S. Medemblik (ChristenUnie)
P.H. Oosterlaak (SP)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
A.G.H. Peters (CDA)
A. Schiphuis (CDA)
H.J. van der Scheer (CDA)
mevrouw G. Seinen (CDA)
J. Slagter (PvdA)
mevrouw G.H. Smith (GroenLinks)
mevrouw M. Stijkel-Kuijpers (ChristenUnie)
A. Timmerman (VVD)
G.J. Udding (VVD)
E.R. Veenstra (PvdA)
J. Vester (SP)
A. Wendt (ChristenUnie)
R. Westerhof (SP)
Th.J. Wijbenga (CDA)
B.J. Ziengs (VVD)

mevrouw S. Buissink (statengriffier)

Voorts aanwezig de leden van GS:

mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)

mevrouw T. Klip-Martin (gedeputeerde)

R.W. Munniksmas (gedeputeerde)

H. Baas (gedeputeerde) ('s ochtends afwezig)

S.B. Swierstra (gedeputeerde) ('s ochtends afwezig)

mevrouw J. Vlietstra (gedeputeerde) ('s ochtends afwezig)

Voorts aanwezig de commissieleden, niet zijnde statenleden:

J.A. van Berkum (ChristenUnie)

K. Kuipers (GroenLinks)

mevrouw A. Dekker-van het Hof (SP)

Met kennisgeving afwezig:

mevrouw J.H. Mustamu (PvdA)

A. OPENING

De VOORZITTER: Van harte welkom allemaal op deze laatste provinciale statenvergadering in de huidige samenstelling. Morgen zal die samenstelling ingrijpend worden gewijzigd, maar daarom hebben wij het vandaag nog heel gezellig met elkaar. Vanmiddag gaan wij hier uitgebreid bij stilstaan, maar alleen gaan wij vanmorgen nog werken.

B. MEDEDELINGEN

De VOORZITTER: Ik heb voor het ochtenddeel van de vergadering bericht van verhindering gekregen van de gedeputeerden Vlietstra, Swierstra en Baas en van mevrouw Mustamu en de heer Beerda. Het is niet geheel duidelijk of mevrouw Mustamu vanmiddag aanwezig zal zijn. De heer Beerda heeft migraine, maar hij probeert er in ieder geval vanmiddag bij te zijn. Wij zijn vanmiddag op een prachtige locatie en u wordt vanmiddag met een boevenbus vervoerd. Dat is soms een juiste typering, maar dat gaat allemaal goed komen. Ik heb een vraag, namelijk of wij de amendementen die zijn aangekondigd kunnen krijgen, want daarna gaat Ard van der Tuuk op de fiets om ze te laten kopiëren. Wij hebben de amendementen gekregen en deze zullen elders buiten dit gebouw worden vermenigvuldigd, zodat u ze kunt gaan lezen en erop kunt reageren. De fractievoorzitters c.q. lijsttrekkers hebben besloten dat er vandaag geen moties vreemd aan de orde van de dag zullen worden ingediend. Er worden ook geen mondelinge vragen gesteld omdat de keuze is bepaald dat er geen nieuwe politieke onderwerpen opgevoerd worden. Dat is een zwarte dag voor de heer Langenkamp, maar ook dat moet hij overleven. Je kunt zo alvast wennen aan de gedachte wat het leven is zonder moties en mondelinge vragen.

C. VASTSTELLING AGENDA

De VOORZITTER: Kunnen wij de agenda zoals deze voorligt vaststellen op de wijze zoals is voorgesteld? Wij hebben de benoeming van de commissie van onderzoek naar de geloofsbrief naar voren gehaald, zodat dit voor de pauze kan worden afgerond en dit nog in deze vergadering kan worden afgerond. Zodoende beginnen wij het middagedeelte van de vergadering niet eerst met een schorsing van twintig minuten, want dat leek ons niet zo zinvol. Kunnen wij dat zo doen?

De agenda wordt vastgesteld conform ontwerp.

D. VASTSTELLING BESLUITENLIJST VAN DE VERGADERING VAN 2 FEBRUARI 2011 EN HET SCHRIFTELIJK VERSLAG VAN 2 FEBRUARI 2011

De VOORZITTER: Ik stel voor de besluitenlijst en het schriftelijk verslag van de vergadering van 2 februari 2011 vast te stellen zoals deze nu voorliggen.

Daartoe wordt besloten.

E. INGEKOMEN STUKKEN

De VOORZITTER: Voorstel van onze kant ten aanzien van B1 is om dit bij mandaat af te handelen en bij B4 een brief uit te laten gaan naar de raad van bestuur van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), waaruit blijkt dat provinciale staten de dankbrief op prijs stellen. Voorstel is voorts om de overige ingekomen stukken af te doen zoals in de lijst van ingekomen stukken is aangegeven.

Daartoe wordt besloten.

F. MONDELINGE VRAGEN

De VOORZITTER: Er worden geen mondelinge vragen gesteld.

G1. Statenstuk 2011-464, Voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 20 januari 2011, kenmerk 3/5.6/2011000453, Vijfde wijzigingstranche Provinciale omgevingsverordening Drenthe (invloeg Hoofdstuk 3 Ruimtelijk Omgevingsbeleid) HERZIEN

De VOORZITTER: Er zijn twee amendementen aangekondigd en ik heb net gevraagd of het daarbij blijft, en dat is ook zo. Het is een herzien stuk, want op 4 maart is de zending daarvan verzorgd en verzonden. Op de sprekerslijst staan de heren Slagter, Wijbenga, Bomhof, Langenkamp, Medemblik en Westerhof.

De heer BOMHOF: Dit voorstel is het sluitstuk van een heel lang proces. Toen wij vorig jaar de omgevingsvisie hebben vastgesteld had ik ook niet het idee dat wij al klaar waren met het ruimtelijke orderingsbeleid van de provincie Drenthe en dat er nog wel een staart achteraan zou komen. Dat is het ook geworden, en dat is hoofdstuk 3 over ruimtelijk omgevingsbeleid. Als ik de omgevingsvisie en de voorbereiding daarop meeneem, zijn de staten wel twee jaar bezig geweest met dit hele proces en daarbij is de inbreng van provinciale staten heel groot geweest. Dat heeft betrekking gehad op onderwerpen als landbouw, natuur, recreatie, windturbines en de noodzaak van een verordening. Al met al staat er op het gebied van ruimtelijke ordening een degelijk bouwwerk en dat betekent een omgevingsvisie voor ruimtelijk beleid en een provinciale omgevingsverordening die een beleidsneutrale uitwerking inhoudt en dat is gebeurd in verbindende regelgeving. Het is belangrijk dat er een nieuwe verordening is, want daar hebben wij in het verleden behoorlijk over gediscussieerd. Dat betekent ook dat besluiten die het college in de toekomst gaat nemen van een stevig juridisch fundament zijn voorzien en het is goed om dat gedaan te hebben. De provinciale omgevingsverordening heeft veel zienswijzen opgeleverd die wij als VVD bekeken hebben, maar ook in de statenwerkgroep integraal omgevingsbeleid. Veel zienswijzen stellen meer ter discussie wat al geregeld is in de omgevingsvisie of men zoekt een startpunt voor een nieuw stuk beleid. Beiden kunnen niet en daarom zijn veel zienswijzen niet gehonoreerd en die konden ook niet worden gehonoreerd, omdat hier wordt uitgegaan van een beleidsneutrale vertaling van de omgevingsvisie. Je zou veel kunnen zeggen over de provinciale omgevingsverordening, maar dat wil ik niet doen. Na mij komen nog andere sprekers die zeker ook nog andere aspecten zullen belichten, waarvan ik alvast kan zeggen dat het amendement van het CDA over de Drentsche Aa en de beperking die is weggenomen voor de woningbouw, volledig wordt ondersteund door de VVD-fractie. Op twee punten ga ik nader in en dat is LOFAR en de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. LOFAR is een punt dat de actualiteit behoorlijk heeft gehaald en levert beperkingen op voor agrarische bedrijven en de bouw van windmo-

lenparken. Wij hebben daar nog eens goed naar gekeken en als je dan ziet hoe dat in de omgevingsverordening is geregeld, dan ben je wel een beetje verbaasd over de voordelen die LOFAR heeft gekregen. Hoe zit dat dan precies? In de artikelen 11a, de leden 1 en 2, gaat het over vrij strikte verbodsbepalingen. Voor nieuwe activiteiten betekent dit dat deze niet mogen worden uitgevoerd als zij storingen veroorzaken voor de telescoop en andere apparatuur van LOFAR. Kijk je vervolgens in de toelichting - en ook in de commissie is de vraag gesteld of dit de goede insteek is - dan zie je ineens een onderscheid en zie je dat zone 1 over de storingsvrije activiteiten gaat en zone 2 is opeens een overlegzone geworden. Daar wordt ook een adviesverplichting voor gemeenten genoemd voor elk bestemmings- of ruimtelijk plan dat men gaat indienen. Deze dienen te worden voorzien van een advies van LOFAR. Daar kun je van zeggen wat je wilt, maar als je het over een beleidsneutrale vertaling hebt, dan geeft dat toch wel enige spanning, want de VVD-fractie vindt dat de toelichting nou niet helemaal spoort met wat in de tekst in de artikelen van de verordening zelf staat. Wat zou dan wel de insteek moeten zijn? Die is als volgt. Als je spreekt over een overlegzone dan is dat prima, maar dat betekent ook dat er overlegd wordt en dat betekent dat de activiteiten van zowel LOFAR als de nieuwe activiteiten in zone 2 ook worden bekeken op de mogelijkheden om storingen te kunnen veroorzaken c.q. te kunnen tegengaan. Daarvoor hebben wij nu in het milieubeleid een prachtig uitgangspunt, namelijk de best beschikbare technieken. Dat betekent dat zowel LOFAR als de nieuwe activiteiten zich tot het uiterste moeten inspannen om ervoor te zorgen dat het conflict dat eventueel gaat ontstaan, niet optreedt. Lukt dat niet met die best beschikbare technieken en treedt er toch storing op bij de LOFAR-activiteiten, dan kiest mijn fractie voor LOFAR vanwege het grote nationale en internationale belang van dit project voor de sensortechnologie. Dat wat betreft LOFAR. Mijn laatste punt is de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. Daarover is al heel lang in de staten gesproken. Aan het begin van deze periode was er een eerste versie van de regeling, gevolgd door een tweede versie aan het begin van dit jaar. Die tweede versie vond de VVD in de commissie Omgevingsbeleid niet goed. Het was veel te omslachtig, er waren te veel details en er was te veel bemoeienis van de provincie en unaniem vonden wij dat er een eenvoudiger regeling moest komen met meer ruimte voor de gemeenten. Die ruimte zou vooral betrekking moeten hebben op de landschappelijke inpassing en de waarborgen voor ruimtelijke kwaliteit van de compensatiewoning. Dat zijn dingen waar de provincie zich niet mee hoeft te bemoeien, zo vonden wij eensgezind in de commissie. Waarom niet? Omdat ook de omgevingsvisie en de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) ervan uitgaat dat de provincie de taken op een lager niveau neerlegt als dat kan en zich daar niet mee bemoeit. In zoverre was de insteek die de commissie heeft gekozen voor de Ruimte-voor-Ruimte-regeling conform de nieuwe WRO. Wat is er gebeurd? Er is een tekst gemaakt in de vorm van een ambtelijk voorstel, waaraan vervolgens ambtelijk het een en ander gesleuteld is. Het ambtelijk voorstel heeft uiteindelijk geleid tot de versie die nu bij u voorligt, althans straks voor zal liggen. Het amendement krijgt u zo dadelijk te zien. Ik lees het amendement omwille van de tijd niet uitgebreid voor. Het amendement dat mede wordt ingediend namens de fracties van PvdA, CDA, ChristenUnie, GroenLinks en SP, luidt als volgt:

Amendement 2011-1 POV inzake Ruimte-voor-Ruimte-regeling

A. Nieuwe tekst Ruimte-voor-Ruimte-regeling (art. 1 dd van begripsomschrijving):

Regeling ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied door het verwijderen van landschapsontsierende agrarische bedrijfsgebouwen, die geen agrarische functie meer hebben en waarvoor ter compensatie van de sloop een woning mag worden gebouwd.

B. Toevoegen, een artikel 3.7.7:

3.7.7. Een ruimtelijk plan voor een gebied, niet gelegen binnen het Bestaand Stedelijk Gebied, voorziet in een Ruimte-voor-Ruimte-regeling als in dat gebied voormalige agrarische bedrijfsbebouwing aanwezig is.

3.7.8. De Ruimte-voor-Ruimte-regeling wordt vormgegeven met inachtneming van het volgende:

- a. toepassing van de regeling is alleen mogelijk voor agrarische bedrijfsbebouwing die op 2 juni 2010 al aanwezig was;*

- b. de randvoorwaarde dat de sloopnorm voor een compensatiewoning 750 vierkante meter aan agrarische bedrijfsbebouwing bedraagt; met een afwijkingssmarge van maximaal 5%;
- c. de mogelijkheid tot het samenvoegen van agrarische bebouwing op meerdere percelen (saldering) om te kunnen komen tot de sloopnorm van 750 vierkante meter;
- d. de randvoorwaarde dat saldering slechts recht geeft op de bouw van één compensatiewoning;
- e. de randvoorwaarden voor inpassing, omvang, inhoud, uiterlijk van de compensatiewoning;
- f. de randvoorwaarde dat bouw van een compensatiewoning niet plaatsvindt in gebieden die op de bij de Omgevingsvisie behorende visiekaart (kaart 1, visie 2020) met de functie 'Natuur' en 'Beekdalen' zijn aangeduid, tenzij zich een situatie zoals verwoord in de bepalingen 3.13 lid 3 of art. 3.14 lid 2, sub c voordoet.

C. Toevoegen, achteraan bij de toelichting (achtergrond) op artikel 3.7.7.

De Ruimte-voor-Ruimte-regeling maakt het onder voorwaarden mogelijk dat een compensatiewoning mag worden gebouwd als landschap verstorende agrarische bedrijfsbebouwing wordt verwijderd in het landelijk gebied (inclusief kernen, lintbebouwing, etc.). Het gaat om de bebouwing die voor de vaststelling van de provinciale omgevingsvisie (2 juni 2010) bestond. De sloopnorm is 750 vierkante meter, maar om maatwerk mogelijk te maken, is een afwijking van 5% toegestaan. Als bedrijfsgebouwen van meerdere agrarische percelen worden gebruikt voor het bereiken van de sloopnorm (saldering), dan geeft dat geen recht op meer woningen. Het blijft dus altijd bij één compensatiewoning per agrarisch bouwperceel.

Voorts zijn er voorwaarden voor compensatiewoningen (lid e), waarvoor de verantwoordelijkheid primair ligt bij de gemeenten die ze gebiedsgericht moeten invullen. Het betreft de inpassing, omvang, inhoud en vormgeving van de compensatiewoning. Om tot een goede beoordeling te kunnen komen, zijn minimaal een landschappelijk inpassingsplan en een welstandsbeoordeling nodig. Voor het bepalen van de omvang en de inhoud van de woning is ook van belang de omvang van de verwijderde opstallen. Hoe meer gesloopt wordt, hoe meer aanspraak een aanvrager in principe kan maken op een grotere compensatiewoning. Indien de landschappelijke inpassing op de voormalige bedrijfslocatie niet in voldoende mate mogelijk is, mag de woning elders worden gebouwd (bijvoorbeeld op een ander agrarisch perceel, een bouwlocatie in een lint of in een kleine kern). Het is aan de gemeente om te bepalen hoe ze deze voorwaarden verder zal vormgeven. De bouw van een compensatiewoning is in beginsel uitgesloten in natuurgebieden en beekdalen (kaart 1 Omgevingsvisie), tenzij wezenlijke kenmerken of waarden niet significant worden aangetast (art. 3.13.3), respectievelijk de beekdalfunctie in de toekomst niet wordt belemmerd (art. 3.14.2.c). Dat kan soms het geval zijn, zoals in de landbouwgebieden met een natuurdoelstelling (beheersgebieden). Bij deze beoordeling moet worden meegewogen of de bedrijfswoning blijft bestaan, want daarvoor geldt de Ruimte-voor-Ruimte-regeling niet.

Bij de toepassing van deze regeling moet worden rekening gehouden met de kernkwaliteiten, want art. 3.2.1. is onverkort van toepassing. Of dat is gebeurd, zal blijken uit het desbetreffende ruimtelijk plan zoals dat primair aan de orde zal komen in het relatiebeheer tussen gemeente en provincie."

De heer BOMHOF: In dit amendement is nauwkeurig gekeken of het juridisch haalbaar is en wij zijn ook te rade gegaan bij het ambtelijk apparaat, dat heeft aangegeven dat het amendement er goed uitziet. Vervolgens is goed gekeken of het amendement beleidsneutraal is, want dat is een belangrijk gegeven en een uitgangspunt dat ook voor andere activiteiten en voor andere artikelen in de verordening is gehanteerd. Naar onze mening is het amendement volledig beleidsneutraal. In de Ruimte-voor-Ruimte-regeling stond al in de begripsbepalingen de definitie van wat de Ruimte-voor-Ruimte-regeling is. De regeling zelf is in de inspraak geweest en er zijn diverse reacties gekomen waarover is gesproken in de commissie Omgevingsbeleid en in de statenwerkgroep. In een van die zienswijzen werd gevraagd de provinciale regeling onder te brengen in een verordening. Dat vonden wij een goed idee en dat is als zodanig overgenomen. In de commissie hebben wij ook gezegd dat er een eenvoudige regeling moest komen met meer beleidsvrijheid, wat de essentie is van het amendement. Dat zijn allemaal zaken die

eerder zijn besproken en die terug zijn gekomen in dit amendement. Zij houden dus geen nieuws in en gelukkig is mijn fractie, maar ook de andere fracties, van mening dat dit amendement er prima uitziet en zou moeten leiden tot een opnemng in de provinciale omgevingsverordening.

De heer SLAGTER: Vorig jaar hebben wij de omgevingsvisie vastgesteld. Deze verordening is daar een vertaling van. Er worden geen nieuwe beleidskeuzen gemaakt, maar de regeling wordt omgezet naar een verordening. Onze mening hebben wij de afgelopen periode kunnen geven, evenals op- en aanmerkingen. In de werkgroep Omgevingsbeleid hebben wij heel veel aan begrijpend lezen gedaan om de teksten bij te stellen, waarvoor hij de commissieleden dankt, vooral Leo Bomhof. Wij hebben her en der ook nog een inspraakonderwerp meegenomen, dus wij zijn tevreden met het eindproduct. Dat is wel voorlopig, want je weet niet wat het Rijk nog voor AMvB's te berde gaat brengen. Van een aantal punten wil ik nog iets zeggen. Allereerst over het gebiedsbeslag tussen LOFAR en de windmolens. Er is een interessante discussie ontstaan over de indeling van de ruimte. Vooraf moet je stellen dat de provincie beide van belang acht en ook beide moet koesteren. Het is een kwestie van overleg en er is een onderzoek gaande waarbij wordt gekeken hoe het zit met LOFAR en de storingsvrije zone. Het tussengebied is aangegeven als een overlegzone en niet als een verbodsgebied. Ik wil de provincie en partijen oproepen om hier op een zinvolle manier uit te komen. De Ruimte-voor-Ruimte-regeling kent een hele historie die zojuist is genoemd. Het is goed om hier nu een definitieve vorm aan te koppelen via de verordening. Het is nu transparant, bondig en er zijn voldoende waarborgen voor een zorgvuldige invulling van de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. Het is ook een regeling die voldoende ruimte aan de gemeenten geeft. Wel is het van belang om deze regeling en dit beleid te evalueren en te kijken of het echt werkt, maar dat staat los van de verordening. Ik ben blij met het amendement over de Drentsche Aa en de ruimte die de dorpsontwikkeling krijgt in die krimpregio, dus vooraf zeg ik daaraan onze steun alvast toe.

De heer WIJBENGA: In de werkgroep en in de commissie hebben wij uitgebreid gesproken over de toonzetting van de beleidsbrief en die toonzetting doet in deze vorm aanzienlijk meer recht aan de verhouding provincie-gemeenten dan in zijn vorige vorm. Daarmee is wat ons betreft de brug naar de gemeenten, onze partners, geslagen. Een tweede punt is de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. Hiermee komt een einde aan een heel lang hoofdstuk, met allemaal sub paragrafen, maar uiteindelijk denkt ook het CDA dat wij nu in balans zijn nu er een voorbeeldregeling voor gemeenten is gemaakt waar men op gemeentelijk niveau mee uit de voeten kan. Zo kan ieder de ruimte gebruiken die hij nodig heeft. Het heet tenslotte niet voor niets de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. Het derde punt is een praktisch punt, namelijk de begrenzing van het landschap de Drentsche Aa en daarin liepen wij toch wel tegen een beperking aan doordat de nationale landschappen de beperking kennen dat er een salderingsregeling is voor het aantal inwoners voor een bepaald gebied. Als wij het zo zouden laten gaan dan zou het betekenen dat dit gebied op slot zou komen te zitten en gelet op alle discussies die wij hebben over krimp, woningbouw en dergelijke, past het niet om dit ongewild gevolg in de omgevingsverordening op te nemen. Wij hebben in overleg en gesteund door de andere partijen een amendement ontworpen met als strekking dat de artikelen waarin dit vastligt, namelijk 3.12.4 en 3.12.5, worden weggehaald. Het amendement, dat mede is ingediend door de fracties van de VVD, PvdA, ChristenUnie, GroenLinks en SP, luidt als volgt:

Amendement 2011-2 Omgevingsverordening

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 9 maart 2011, ter behandeling van Statenstuk 2011-464, betreffende de Vijfde wijzigingstranche Provinciale omgevingsverordening Drenthe (invoeegen Hoofdstuk 3 Ruimtelijk Omgevingsbeleid);

Besluiten:

- de artikelen 3.12.4 en 3.12.5 weg te halen.

Toelichting:

Voor het Nationaal Landschap de Drentsche Aa is in de verordening de regeling neergelegd zoals die via de ontwerp AMvB Ruimte door het Rijk is voorgeschreven. Als provincie nemen wij deze bepalingen uit de AMvB Ruimte over, maar dit ontheft ons niet van de plicht tot nadenken over de gebiedsgerichte uitwerking die de AMvB kan hebben. Voor wat betreft de regeling voor het Nationaal Landschap de Drentsche Aa wringt de voorgeschreven regeling uit de AMvB Ruimte. Die regeling is onvoldoende berekend op de situatie waarin dorpen een integraal onderdeel van een Nationaal Landschap vormen. Deze, voor zover ons bekend, landelijk bijzondere situatie, doet zich bij het Nationaal Landschap de Drentsche Aa nu juist voor.

Voor het Nationaal Landschap de Drentsche Aa geldt als basisfilosofie dat het behoud van het gebied gebaat is bij een verdere ontwikkeling in plaats van conservering. Het bestaande landschap is in deze filosofie het vertrekpunt voor het nieuwe. Ontwikkelingen zijn toegestaan en zelfs gewenst, maar moeten in het verlengde liggen van de ontstaansgeschiedenis en de onderliggende structuren. Wij ondersteunen dit. De genoemde artikelen werken met betrekking tot de woningbouwmogelijkheden echter te conserverend. Ze hinderen realisering van de basisfilosofie omdat ze aan doorontwikkeling van met name de grotere kernen als Gieten, binnen de basisfilosofie voor het Nationaal Landschap de Drentsche Aa in de weg staan. Door de artikelen 3.12.4 en 3.12.5 te schrappen, wordt deze omissie weggenomen.

De heer WIJBENGA: Met dit amendement ontstaat de situatie dat de dorpen, zo zij dat willen, kunnen groeien en niet langer op slot zitten. Een definitieve discussie over de begrenzing van het Nationaal Landschap zien wij met belangstelling tegemoet. Daarover hebben wij al eens met de gedeputeerde van gedachten gewisseld en er zitten wat dingen in waarvan wij vragen of het wel zo omvangrijk moet zijn als het nu is. Daar zijn allemaal argumenten voor, dus ik roep het college op om daar nog eens met ons over van gedachten te wisselen. Over het LOFAR-gebied is het nodige gezegd. Daar spelen allerlei belangen en de heer Bomhof heeft daar ook al iets van gezegd. Ook de VVD kiest er nu voor om daar in de verordening in ieder geval niets over op te nemen, want wij kunnen het allemaal weer dichttimmeren met regels en op iedere regel ontstaat weer een uitzondering. Dat willen wij niet en dat doen wij niet. Wij hebben gezegd dat de belangen in de verordening voldoende zijn geborgd. Dat is ons in de werkgroep wel uitgelegd. Zowel de miljoenenbelangen van LOFAR met zijn sensortechnologie als ook de belangen van de agrarische bedrijven in dat gebied zijn gewaarborgd en ons idee is om het nu eerst maar eens te laten werken. Laten wij maar eens aan het werk gaan met de verordening en mochten er problemen komen dan hoef ik alleen maar POP 2 in herinnering te roepen, waarbij ook in de praktijk tegen een bessenkwekerij werd aangelopen en dat hebben wij ook naderhand keurig kunnen oplossen, dus ook hier hebben wij nog wel mogelijkheden, mochten er grote problemen ontstaan. Tenslotte gebruikte de heer Slagter de term begrijpend lezen en ook ik heb de samenwerking in de werkgroep als bijzonder waardevol ervaren. De ambtelijke ondersteuning was onevenredig groot, want je begeeft je toch op een terrein waarin je in een aantal jaren moet groeien. Ik dank vanaf deze plaats dan ook voor de ambtelijke ondersteuning.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan maakt ook dit amendement deel uit van de beraadslagingen en zal het worden vermenigvuldigd, zodat u het ook bij de beraadslagingen kunt betrekken. Dank voor uw inbreng. Ik geef het woord aan de heer Westerhof.

De heer WESTERHOF: De verordening is bijna gereed, maar er zijn nog enkele kanttekeningen te maken. Ik sluit mij aan bij de opmerkingen van de heer Wijbenga, die zijn waardering voor het ambtelijk apparaat heeft uitgesproken. De weidewinkels, zoals genoemd in 3.9.9. horen natuurlijk niet in de verordening thuis. Gewoon je mooie spulletjes aanbieden en daardoor blijft het illegaal en onverteerbaar. Het is toch veel mooier als je je spulletjes op straat of in huis te koop kunt aanbieden? Het geeft een mooi gezicht als je honing of wijn kunt aanbieden op de straathoek. Het is vaak niet zo dat er vanuit die hobby een nieuw bedrijf wordt gesticht. Ik wil de voorbeelden van de praktijk van de weidewinkels niet noemen, dus eigenlijk vind ik artikel 3.9.9. niet thuis horen in de verordening. Dan over het amendement van het CDA over het schrappen van artikel 3.12.4 en 3.12.5 omwille van de uitbreidingsmogelijkheden in het Nationaal Park in Gieten en het Nationaal Drents Landschap. Het blijft oppassen met de uitbreiding in

dat gebied, maar dat gebied gaat niet op slot wat ons betreft. Wat dat betreft is onze steun op dit punt duidelijk. Dat geldt ook voor de Ruimte-voor-Ruimte-regeling die is opgenomen in het amendement dat de heer Bomhof heeft ingebracht. Het is de wens van de SP om dit amendement te steunen want het opent voor gemeenten de mogelijkheid om oude gebouwen te slopen en toch woonmogelijkheden te creëren en het biedt boeren de mogelijkheid om iets te maken van het landschap en de inrichting ervan. Dan zouden wij nog de motie van GroenLinks over megastallen bespreken, maar die motie wordt niet geaccepteerd. Ik heb daar de nodige problemen mee, want deze motie gaat over een belangrijk onderwerp. Intensieve veehouderij staat in de verordening en al vier jaar is het een punt van discussie. De boeren willen de megastallen niet en wij zijn van mening dat de megastallen uit die motie moeten verdwijnen.

De heer MEDEMBLIK: De verordening is een sluitstuk van heel veel werk dat wij de afgelopen jaren niet alleen in de staten hebben verzet, maar ook in de samenleving. Wij hebben heel veel bezoeken afgelegd aan diegenen die hier in Drenthe wonen en die hier iets over te zeggen hebben. De ChristenUnie heeft veel contact gehad met de eigen achterban hierover. Als ik dat hele proces als een film aan mij voorbij laat trekken, dan mogen wij trots zijn op wat hier allemaal ligt. Er is een mooie klus geklaard en ik spreek mijn dank uit voor de ambtelijke ondersteuning. Ik ben nu vier jaar statenlid en je kunt nog steeds heel veel leren, maar als je ziet wat wij de afgelopen vier jaren over ons heen hebben gekregen aan regelingen en afspraken die er liggen en om daarin je weg te vinden, is niet meegevallen. Als je dan kijkt hoe wij binnen de werkgroep een stuk kwaliteit hebben kunnen leveren onder de bezielende juridische leiding van de heer Bomhof, die op het laatst met hele andere zinsneden kwam omdat het juridisch helemaal niet klopte, dan mogen wij daar trots op zijn. Ik heb dit als heel bijzonder ervaren en heb dan ook geen kritiek op de heer Bomhof, maar alleen maar lof daarover. Ik heb vertrouwen in de wijze waarop dit nu is verwoord in de Omgevingsvisie en vertrouw erop dat wij samen met de gemeenten en partners zullen kijken wat het beste is voor de omgeving in Drenthe. Het komt neer op relatiebeheer en niet alles dichttimmeren zoals andere provincies dat wel hebben gedaan. Het is moedig om op deze wijze invulling te geven aan de Omgevingsvisie. Wij zijn mede-indiener van beide amendementen en ik sluit mij aan bij wat daarover inmiddels is gezegd. Ten aanzien van LOFAR vinden wij het belangrijk dat wanneer zich initiatieven in dat gebied ontplooiën, daarover in gezamenlijkheid wordt gesproken en men niet van tevoren alles probeert te regelen in de omgevingsverordening. Zoals het er nu in staat, zien wij die ruimte ook en willen wij op die manier met elkaar in gesprek gaan.

De heer LANGENKAMP: Het is goed dat de afspraken die gemaakt zijn in de omgevingsvisie nu ook worden vastgelegd in een verordening. Een aantal zaken is in de werkgroep uitgebreid besproken en ik heb er zojuist nog even aan gerefereerd. De afspraken die er nu liggen worden allemaal breed gedragen. Ook GroenLinks is indiener van de amendementen, dus daarover verder geen nadere tekst. Nog wel een aantal opmerkingen die om aandacht vragen. Dit is een beleidsneutraal stuk, maar de wereld om ons heen staat niet stil. Ik doel dan op moties die zijn aangenomen in de Tweede Kamer over megastallen, waarbij tot een moratorium is besloten. Het kabinet wil eerst een breed maatschappelijk debat. Betekent dit ook voor Drenthe een pas op de plaats? Het tweede punt is door een aantal mensen ook aangevoerd als punt van zorg of probleem en dat gaat over LOFAR en het windmolenpark. Alle fracties hebben daar een brief over gekregen en het lijkt mij goed dat hier nog even bij wordt stilgestaan, want de agrariërs in het mondengebied zijn bang dat er eenzijdige beperkingen worden voorgesteld en dat de belangen voor de bewoners ondergeschikt zijn aan het belang van LOFAR. Zowel de heer Wijbenga als Bomhof zeiden dat het nu op een bepaalde manier in de verordening staat en dat kan worden afgewacht hoe het gaat. Ik denk dat het goed is dat ook door het college wordt gestreefd naar een win-win situatie en dat niet het een belangrijker is dan het andere. Dat is ook zo in de commissie gezegd, maar alleen de brieven die wij krijgen laten zien dat de mensen daar heel erg bezorgd over zijn. De houding van LOFAR, namelijk dat zij de enige zijn die verstand van zaken heeft, draagt daar niet aan bij. Het is en blijft zo dat de provincie een besluit neemt, LOFAR mag een advies geven, maar de provincie moet zodanige kennis in huis hebben dat er ook een onafhankelijk oordeel gevormd kan worden en dat in het mondengebied niet op voorhand LOFAR op voorsprong staat. Kan de gedeputeerde dit nog eens

goed uitleggen aan de bewoners, zodat hun zorg wordt weggenomen en duidelijk wordt dat dit allemaal evenwaardig is?

Gedeputeerde HAARSMA: Er is al door menig spreker gezegd dat dit een sluitstuk is van een boeiend proces. Als college zijn wij trots op datgene wat u en wij tot stand hebben gebracht. Er ligt een prachtige omgevingsvisie en een prachtige verordening waar iedereen in Drenthe op een heel goede manier mee uit de voeten kan. Waar ik ook heel blij mee ben, zijn de complimenten aan het ambtelijk apparaat. Ik ben met u van mening dat hier keihard aan getrokken is en u weet ook dat u bijna op ieder gewenst moment een beroep kon doen op onze ambtenaren en ik ben hier buitengewoon blij mee. Wat is er nu nog blijven liggen? Eigenlijk is er niets blijven liggen maar wel zijn LOFAR en de Ruimte-voor-Ruimte-regeling genoemd. Wij hebben het over de begrenzing van het nationaal landschap met betrekking tot het migratiesaldo nul en de heer Langenkamp heeft het zojuist gehad over de megastallen. Als het om LOFAR gaat, is die discussie uitvoerig gevoerd. Wij hebben ook gezegd dat daar waar het gaat om de belangen van de agrariërs in dat gebied, deze niet moeten worden onderschat. Het blijft echter een belangrijk punt dat LOFAR van internationaal belang is en kijkend naar de afgelopen periode heb ik er vertrouwen in dat dit ook in de toekomst met een nieuw college, daar waar innovaties en nieuwe ontwikkelingen nodig zijn, op een goede manier tot stand kan worden gebracht. Daarnaast denk ik dat wij ook hier heel goed kunnen polderen, dus ik voorzie daar geen problemen. Als het gaat om het verhaal van het migratiesaldo nul en de woningbouw, dan denk ik dat wij daar als college mee in kunnen stemmen. Dat laat natuurlijk onverlet dat wij ook in onze verordening maatregelen hebben getroffen met betrekking tot de woningbouw en de regelgeving als het gaat om de regionale opgave en dat blijft gewoon over-eind. Met betrekking tot de Ruimte-voor-Ruimte-regeling zult u begrijpen dat ik niet tegen windmolens ga vechten. Een ding moet mij wel van het hart. Wij hebben hier met elkaar afgesproken dat de verordening beleidsneutraal moet zijn. Wij hebben net de complimenten aan het ambtelijk apparaat uitgedeeld en de complimenten zijn ook uitgedeeld aan de heer Bomhof. De heer Bomhof heeft met veel overtuigingskracht en inzet prachtige dingen tot stand gebracht, maar één ding moet ik corrigeren. Als het gaat om de beleidsneutraliteit met betrekking tot de Ruimte-voor-Ruimte-regeling is er ook overleg geweest met het ambtelijk apparaat. Het ambtelijk apparaat heeft aangegeven dat dit amendement niet beleidsneutraal is. Daarna is er geen ambtelijk overleg meer geweest. Ik hecht er toch aan om dat nog even te melden.

De heer BOMHOF: Het ambtelijk apparaat heeft inderdaad getwijfeld over beleidsneutraliteit. In mijn bijdrage heb ik een aantal argumenten genoemd waarom het wel beleidsneutraal is en dat vinden andere fracties ook. De argumenten daarvoor heb ik uitgebreid verwoord, maar daar gaat de gedeputeerde niet op in. Zij herhaalt slechts wat ambtenaren haar hebben ingefluisterd, maar dat wist ik ook wel. Ik hoor graag van mevrouw Haarsma wat zij vindt van de argumenten die ik daarnet heb aangevoerd dat het wel beleidsneutraal is.

Gedeputeerde HAARSMA: Ik had mijn verhaal nog niet afgerond, dus wil u daar zeker antwoord op geven. Ik wil een voorbeeld noemen, maar kan er ook meerdere noemen. Als u in deze verordening een beleidsregel terugtrekt die als zodanig wel in onze omgevingsvisie is verwoord en u giet hem in een verordening, dan is in mijn optiek deze regeling veel minder flexibel, want wilt u gemotiveerd afwijken van een beleidsregel, dan is dat mogelijk. Wilt u gemotiveerd afwijken van de verordening, dan zult u een hele procedure in gang moeten zetten, dus hoezo flexibeler? Wat mij betreft wordt het dus veel strakker in het pak genaaid. Als u het hebt over de woning en het verhaal van de 2000 vierkante meter en van twee woningen terug naar één woning, dan is dat een verandering ten opzichte van de beleidsregel. Als u het hebt over mogelijke woningbouw in natuurgebieden of beekdalen, dan laat de regeling dat niet toe. Als u zegt dat het beleidsneutraal is, dan weet ik niet waar die beleidsneutraliteit is verwoord. Natuurlijk kunt u het uitleggen zoals u het uitlegt. Ik ben geen jurist en ga met u die strijd ook niet aan, maar ik ben niet van mening dat dit beleidsneutraal is. Dat wil ik van de zijde van het college nog wel even melden. Met betrekking tot de megastallen heeft het college dit heel goed neergelegd in de verordening. Ik heb net van de heer Munnikma gehoord dat de heer Langenkamp een moratorium wil,

maar in feite zijn zij al bewusteloos. Het gaat erom dat het in de verordening niet mogelijk is om nieuwe intensieve veehouderij te realiseren. Daar waar bestaande bedrijven nog willen uitbreiden, is het tot een maximum van anderhalve hectare en wij denken dat wij hier de regelgeving al heel goed hebben dichtgetimmerd. Wat let de nieuwe staten om hier alsnog een motie over in te dienen? Hier zou ik het bij willen laten. Ik zou ook aan u staten een compliment willen uitdelen over de samenwerking die wij als college hebben gehad, ook met betrekking tot dit onderwerp. Wij mogen en moeten met elkaar discussiëren. Je moet elkaars nieren proeven en je mag ieder moment terugkomen op bepaalde standpunten, maar ik vind dat wij dat op een waardige manier met elkaar hebben gedaan en ook daarvoor wil ik u ook namens het college bedanken. Ik durf ook te zeggen dat het nieuwe college en de nieuwe staten heel goed uit de voeten moeten kunnen met deze omgevingsvisie. Het komt nu aan op de uitwerking en daar wens ik een ieder heel veel succes mee.

De VOORZITTER: Er liggen twee amendementen en ik vraag het college aan te geven welke preadviezen er naar aanleiding van die amendementen worden gegeven. Raad het college de amendementen aan of af? De tweede termijn kan dan worden gebruikt om de staten de gelegenheid te geven om hun positie daarover te bepalen.

Gedeputeerde HAARSMA: Als het gaat om de amendementen, dan gaan wij daar als college mee akkoord. Wij gaan niet tegen windmolens vechten, dat hebben wij al gedaan en ik zeg niet dat wij de strijd hebben verloren, want de wereld is ook veranderd. Wij gaan hiermee akkoord.

De VOORZITTER: Dan ligt er dus bij beide amendementen een positief preadvies vanuit het college en dan kunt u daar, als u daar althans gebruik van wilt maken in tweede termijn, op reageren. Is er behoefte aan een tweede termijn. Dat is het geval.

TWEEDE TERMIJN

De heer SLAGTER: Reagerend op het verhaal van de heer Langenkamp over megastallen, hebben wij afgesproken dat nieuw beleid naar de nieuwe periode zou worden doorgeschoven. Dat was de heer Langenkamp bekend, dus ik kreeg een beetje het gevoel van een molshoop; je drukt hem hier in en je krijgt hem daar weer terug. Kennelijk wil men dit onderwerp toch weer aan de orde zien te krijgen, maar ik denk dat wij het toch moeten doorschuiven naar de nieuwe periode. Ik denk dat in onze omgevingsvisie al heel veel is vastgelegd wat in andere provincies nog niet vastligt, dus ik weet niet of je het zomaar één op één kunt doorvertalen. Dan een antwoord op mevrouw Haarsma op de dingen die zij naar voren brengt over de Ruimte-voor-Ruimte-regeling, de beleidsneutraliteit en over natuur- en beekdalen. Met die interpretatie ben ik het niet eens. Beleidsneutraliteit is voldoende gewaarborgd in de regelgeving van de omgevingsvisie en in de verordening staan voldoende waarborgen die bescherming bieden aan de omgeving. Dat geldt ook voor natuur- en beekdalen; in de verordening en omgevingsvisie staat voldoende neergelegd wat daar wel en niet mag. Het gaat om uitzonderingen en ik kan mij in beekdalen best uitzonderingen bedenken waar verkrotting optreedt en waar je iets terug kunt zetten in dat gebied zonder dat het kwaad kan in dat gebied. Ik denk dat je met elkaar dat gesprek open moet houden.

De heer WIJBENGA: In reactie op wat de heer Langenkamp heeft gezegd, is het CDA van mening dat de zaak prima is geregeld in de verordening en de omgevingsvisie. Wij hebben op dit moment geen behoefte van nadere aanscherping.

De heer MEDEMBLIK: Zoals het nu staat verwoord in de omgevingsvisie is het volgens mij heel helder en op dit moment hebben wij geen behoefte om daar iets anders over te gaan schrijven.

De heer LANGENKAMP: Ik weet wel wat er in de verordening en de omgevingsvisie staat, maar ik heb gevraagd of er naar aanleiding van de moties die in de Tweede Kamper zijn aangenomen en waar is afgesproken dat er een moratorium komt, het stilleggen van de uitbreiding van nieuwbouw van mega-

stallen betekent dat men zich in Drenthe ook daaraan houdt. Er is in de Tweede Kamer gezegd dat er een half jaar discussie over plaatsvindt en spreker vraagt of Drenthe daaraan meedoet, zodat daarna pas wordt gekeken wat dit betekent voor Drenthe. Ik hoef niet nog eens de reacties van de andere fracties te horen. Ik begrijp dat het zo goed is in Drenthe en dat wij er in de nieuwe staten vast nog met een motie over zullen komen. Dat is gelukkig niet meer aan mij. Met betrekking tot LOFAR begon de gedeputeerde haar verhaal met de zin dat belangen niet moeten worden onderschat. Daaraan voegde zij toe dat LOFAR nationaal en internationaal heel belangrijk is. Als je een dergelijke zin uitspreekt, dan betekent dat eigenlijk dat de belangen van de agrariërs in dat gebied dus niet evenwaardig worden behandeld. Dat was mijn vraag en dat was ook de intentie die het CDA uitsprak, namelijk om het wel evenwaardig te zien en een win-winsituatie te zoeken. Als ik hoor dat de gedeputeerde zegt dat de belangen niet moeten worden onderschat, dan vind ik dat een verkeerde houding en daar zou ik toch graag iets over horen.

De heer BOMHOF: Een tijdje geleden hebben wij een soort van motie gehad van de kant van de heer Langenkamp. Dat was voor de verkiezingen en daar heeft u ook de pers mee gehaald. Dat komt ook vast vandaag wel aan de orde, maar ik heb dus niets gemerkt van het indienen van die motie. U hebt wel mondeling om de mening van de fracties gevraagd. Het is moeilijk reageren daarop, maar de discussie is gevoerd bij de omgevingsvisie en als je naar een verordening wilt, dan betekent het dat je geen nieuw beleid gaat maken en geen zaken opnieuw weer ter discussie stelt, ook al doet de Tweede Kamer dat wel. Simpelweg wil ik dan ook de discussie over de megastallen op dit moment niet met u aangaan. De heer Munniksma vindt kennelijk dat er wel kleine openingen zijn om ook in Drenthe voor de bestaande intensieve veehouderij vrij grote stallen te kunnen bouwen. Dat hebben wij ook gewild.

De heer LANGENKAMP: Ik denk dat u enig overleg met uw fractievoorzitter hebt gemist. Als u zich afvraagt waarom ik geen motie indien, dan is dat omdat dat is afgesproken. Ik had hem anders graag ingediend en verdedigd. Het was geen verkiezingsretoriek of wat dan ook, maar er is gewoon gezegd dat dit beleidsneutraal is, dus heb ik de eer aan mijzelf gehouden door geen motie in te dienen.

De heer BOMHOF: Ik begrijp dat de VVD op dit punt iets zorgvuldiger moet communiceren, maar vind het niet helemaal reëel wat u zegt.

De heer LANGENKAMP: Wat zei u nou zonet?

De heer BOMHOF: Dat ging niet over u, maar ging erover dat wij op dit punt in het algemeen even wat zorgvuldiger hadden moeten communiceren, en dan gaat het over de communicatie tussen mij en de heer Van de Boer. Ik wil gerust het boetekleed aantrekken, maar die megastallen had u prima kunnen koppelen aan de verordening ruimte omdat het ook een thema is wat samenhangt met de bouwblokken. Dan was dit geen motie vreemd aan de orde van de dag geweest, maar gewoon heel actueel.

De heer LANGENKAMP: Ik ben blij dat de heer Van de Boer ingrijpt, want het was geen motie vreemd aan de orde van de dag, maar het was een motie in het kader van dit agendapunt. Ik kan u die motie ook nog voorlezen, want ik heb hem bij mij.

De heer Van DE BOER: De heer Langenkamp heeft gelijk als hij stelt dat wij vorige week als fractievoorzitters hebben afgesproken vandaag geen moties vreemd aan de orde van de dag te zullen indienen. Dat is ook gecommuniceerd en de opmerking dat hij de eer aan zichzelf heeft willen houden, onderschrijven wij volledig, zeker ook op deze bijzondere dag die de heer Langenkamp vandaag meemaakt.

De heer BOMHOF: Ik ga onverdroten voort en kom uit bij LOFAR. Daar is het nodige over opgemerkt, ook van de kant van het college. De aanpak en insteek van de VVD is dat wij willen aanzien hoe het gaat tussen de eventueel conflicterende belangen in de praktijk. Als het niet goed loopt met het over-

legmodel of de adviezen die van LOFAR komen en daar komen geen andere adviezen als second opinion op terug en er zou onvrede zijn over de manier van benaderen in de praktijk, dan zou het te zijner tijd nodig kunnen zijn om nog eens goed de tekst van dit onderdeel van de omgevingsverordening verder aan te scherpen. Dat laat onverlet het grote belang dat wij toekennen aan LOFAR. Daar is verder niets mis mee, maar er hoort wel een goede belangenafweging plaats te vinden en een goede inspanning te worden gepleegd, zowel door LOFAR als door de andere initiatieven, om te kijken hoever je in technisch opzicht kunt komen om de storingsoorzaken terug te brengen. Mevrouw Haarsma, dank voor uw instemming met het amendement over de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. U had een aantal opmerkingen en misschien komt er nog enige twijfel bij het college over het amendement, maar gelukkig is dat niet zo. Toch wil ik iets zeggen over uw opmerking "strakker in het pak genaaid", want op dat punt heb ik wel wat vragen. Dat is namelijk niet het geval, want als u het pak goed bekijkt dan is dat helemaal niet zo strak genaaid, want het is vrij soepeltjes omdat er een marge van vijf procent wordt gegeven om af te wijken van de sloopnorm. De gemeente heeft heel veel vrijheid, ruimte en invulling gekregen voor de compensatiewoning, de locatie, de inpassing, de omvang en de inhoud en het uiterlijk en er is een ruimte afweging gekomen om eventueel een woning te bouwen in natuur- en beekdalen in bijzondere gevallen. Dan vind ik dat het pak best lekker zit en goed staat, maar daar zullen wij het wel niet over eens worden. De gemeenten kunnen met dit amendement ook prima aan de gang. U noemde ook dat er eerst twee woningen mochten worden gebouwd op basis van onze regeling en nu maar één. Wij hebben in de commissie Omgevingsbeleid uitgebreid met de heer Munniksma gesproken en aangegeven dat dit een rare regeling is. Je gaat namelijk bedrijven op vrijwillige basis weghalen bij natuurgebieden of eventueel beekdalen, terwijl bedrijven niet weg hoeven maar zichzelf daartoe aanbieden. Zij krijgen een nieuwe locatie en worden daar ook volledig voor betaald in de vorm van een schadevergoeding en dan krijgen die bedrijven twee compensatiewoningen, terwijl je weet dat de bedrijfswoning in een natuurgebied in het beekdal gewoon blijft bestaan, want die valt buiten de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. Dan mogen zij op diezelfde locatie twee compensatiewoningen bouwen. Dat vonden wij van de gekke en wij hebben de natuur en het beekdal willen beschermen door maximaal één woning toe te staan.

Gedeputeerde MUNNIKSMASMA: Er was zonet enige discussie over de vraag of u een beleidsneutrale verordening indiende of niet. Zoals u het nu toelicht, kom ik tot de conclusie dat u op dit punt niet beleidsneutraal bent. Dat laat onverlet wat namens het college in eerste instantie is gezegd, want u zegt dat u van twee één maakt. Met dat laatste is het niet meer beleidsneutraal en daarmee zou het in de systematiek moeten worden doorgeschoven naar een volgende vergadering waarbij het wel beleidsrijk kan zijn.

De heer BOMHOF: Bij beleidsneutraliteit gaat het om beleidsneutraal overzetten van een onderwerp uit de omgevingsvisie naar een onderwerp uit de provinciale verordening. De Ruimte-voor-Ruimte-regeling zit niet in de omgevingsvisie, want die heeft een apart inspraaktraject doorlopen. Daar zijn reacties op gekomen, die hebben wij beoordeeld en wij hebben onder meer gezegd dat een aantal van die zienswijzen wordt gehonoreerd. Een daarvan was om die regeling om te zetten in een verordening en dat hebben wij ook overgenomen. Daarmee hebben wij een regeling die niet in de omgevingsvisie zat, overgebracht naar de omgevingsverordening.

Gedeputeerde MUNNIKSMASMA: U constateert ook dat er een beleidsregel was die aangaf dat het twee woningen werden. Die beleidsregel is vastgesteld en u maakt er nu één woning van. Daarmee is in feite wel de discussie netjes afgerond dat u vandaag op dit belangrijke moment er toch een verandering van twee naar één van maakt en dat is een vermindering met 50 procent. Dat lijkt mij beleidsrijk.

De heer WIJBENGA: De heer Munniksma zegt dat wij die beleidsregel met elkaar hebben vastgesteld. Ik denk dat het college die beleidsregel heeft vastgesteld, maar dat er vanuit de staten enige oppositie tegen is gekomen. Dat hebben wij nu vandaag statenbreed verwoord en volgens mij was op het moment dat wij daar in de commissie over spraken en onze gevoelens over uitten, het beleid geformuleerd.

De heer BOMHOF: Voorzitter, na deze wijze woorden van de heer Wijbenga, sluit ik mijn betoog af.

De VOORZITTER: Ik hoop dat als wij hier straks over gaan stemmen het duidelijk is of het nu beleidsrijk is of beleidsarm, zodat als wij straks de nieuwe statenleden hebben geïnstalleerd, wij hen in ieder geval op dit dossier kunnen laten weten hoe de vlag ervoor hangt.

Gedeputeerde HAARSMA: Ik ga niet steggelen over welles of nietes, maar ik heb net ook aangegeven dat als het gaat over beleidsarm en je gaat toch een beleidsregel wijzigen van twee naar één woning, dan is dat volgens mij niet beleidsarm, want je wijzigt substantieel iets. Als ik de heer Slagter hoor zeggen dat hij de beleidsneutraliteit wel enigszins gewaarborgd acht, dan denk ik dat het zo niet gaat. Het gaat om de principekwestie. Nu zeggen wij dat het beleidsneutraal is als het ons past en als het niet beleidsneutraal is, dan gaan wij er een andere oplossing voor bedenken. Dat is wat ik heb geprobeerd uit te leggen. In onze optiek is dit niet beleidsneutraal of beleidsarm en ik hoef daar niet meer voorbeelden van te geven. Als het gaat om de beleidsregel waar de heer Wijbenga het over heeft, is er tijdens de hele discussie over de Ruimte-voor-Ruimte-regeling geen enkel statenlid geweest die een kritische opmerking heeft gemaakt over de twee woningen die je mag realiseren bij meer dan 2000 vierkante meter sloop. Ik steek mijn hand ervoor in het vuur dat daar niemand een opmerking over heeft gemaakt. Als het erom gaat of het pak lekker zit, dan houd ik van maatwerk en een maatpak en dat is nu niet aan de orde. Als het gaat om LOFAR herhaal ik dat wij gelijkwaardigheid wensen, maar dat laat onverlet dat LOFAR nationaal en internationaal van groot belang is. Er is een miljoeneninvestering gedaan en het kan niet zo zijn dat wij dat, als wij bezig zijn om zaken naar Nederland te halen die gaan om die hele ontwikkeling, niet door zouden laten gaan. Dat is de reden dat die overlegzone er moet zijn en uiteraard moet dat op een professionele manier en mag het niet zo zijn dat omdat LOFAR daar haar gebied heeft er helemaal niets meer kan. Dat moet inderdaad ordentelijk en professioneel worden bekeken. Bij de totstandkoming van LOFAR is daar altijd heel veel aandacht voor geweest en zorgvuldigheid. Zo gaat men ook met elkaar om op dat gebied en zo is er ook ooit gecommuniceerd met de agrariërs, dus ik ga ervan uit dat wij dat ook op deze manier gaan voortzetten.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat er een positief preadvies van het college bij beide amendementen ligt en dat er verschil van mening tussen college en staten blijft bestaan of dit beleidsrijk of beleidsarm is. Als straks de amendementen worden aangenomen, dan betekent dit dat deze de invulling krijgen zoals de statenleden die daaraan hebben gegeven en dat zij blijven bij hun opvatting dat het geen beleidsrijke wijziging is. Dat is volgens mij de besluitvorming, zodat wij dit op een ordentelijke wijze kunnen meegeven aan de volgende staten. Is dat correct?

Gedeputeerde HAARSMA: Ja, met dien verstande dat het nieuwe college in de omgevingsverordening op bladzijde 45, waar verwezen wordt naar de beleidsregeling van de Ruimte-voor-Ruimte-regeling, deze eruit zal moeten halen. Deze staat immers keurig in de omgevingsvisie genoemd, dus dat betekent dat daar nog wel iets moet gebeuren.

De VOORZITTER: Goed, dan is dat de opdracht aan het nieuwe college, maar dan zijn wij het op dit punt met elkaar eens.

De heer BOMHOF: Wij hebben in het amendement ook een verzoek opgenomen dat de bestaande beleidsregel van januari van dit jaar dient te worden ingetrokken als dit amendement wordt aangenomen. Dat is een logisch vervolg en daarmee sluit de situatie volledig.

Gedeputeerde HAARSMA: Ja, maar dan zult u alsnog in die omgevingsvisie daar iets aan moeten doen, want die is vastgesteld op 2 juli 2011 en daar wordt aan gerefereerd. Ik wens u echter veel succes met het beantwoorden van de vraag of dit wel of niet aangepast moet worden.

De VOORZITTER: Het lijkt mij verstandig over te gaan tot stemming. Het nieuwe college zal in ieder geval naar deze besluitvorming moeten kijken en in de nieuwe staten moet verantwoording worden afgelegd over wat de betekenis is van de aannamen van beide amendementen. Dat laat ik gaarne aan het

nieuwe college over. Ik breng in stemming de twee amendementen die zijn genummerd A 2011-1 en A 2011-2. Ik begin met het in stemming brengen van amendement A 2011-1 over de Ruimte-voor-Ruimte-regeling. Wie is voor aanvaarding van dit amendement?

Met algemene stemmen wordt het amendement aangenomen.

De VOORZITTER: Dan breng ik het amendement A 2011-2 in stemming. Wie is voor aanvaarding van dat amendement?

Met algemene stemmen wordt het amendement aangenomen.

De VOORZITTER: Dan breng ik het geamendeerde voorstel 2011-464 in stemming. Wie is voor aanvaarding van het geamendeerde statenstuk 2011-464?

Met algemene stemmen wordt het geamendeerde statenstuk aangenomen.

G2. Statenstuk 2011-465 Voorstel van het presidium van Provinciale Staten van Drenthe van 31 januari 2011, kenmerk 5/SG/2011001012, Onderzoeksgroep Staten Drenthe HERZIEN

De VOORZITTER: Dit is een herziene versie die eerder is behandeld in de commissie BFE. Er zijn meldingen van sprekers van de heren Van der Scheer (CDA), Van de Boer (VVD), Vester (SP), Langenkamp (GL) en Wendt (CU).

De heer VAN DER SCHEER: Wij hebben in de commissievergadering al duidelijk aangegeven dat wij het uitgangspunt onderschrijven dat provinciale staten zich steeds meer zullen moeten gaan bezighouden met politieke controle en algemeen bestuur. Een eigen onderzoeksbureau van provinciale staten zal volgens ons per definitie op afstand van het college geplaatst moeten zijn. Alleen zo is normering van het bestuur en controle achteraf door provinciale staten optimaal mogelijk. Het proces van dualisering van het bestuur kijgt door de instelling van de onderzoeksgroep uit de staten een kwaliteitsimpuls en wij beschouwen het onderzoeksbureau dan ook als een mooi cadeau van de oude staten aan de nieuwe staten. Het CDA stemt in met het voorliggende statenstuk Onderzoeksgroep staten Drenthe.

De heer VAN DE BOER: Dit statenstuk staat na een intensieve bespreking in de Statencommissie BFE van 16 februari 2011 op de rol voor deze statenvergadering en wij hebben in die BFE-vergadering inhoudelijk behoorlijk diep gegraven op de bedoeling van de onderzoeksgroep. Voor de VVD is het duidelijk dat een onderzoeksbureau volstrekt iets anders is dan wat nu wordt voorgesteld als zijnde de onderzoeksgroep van de staten van Drenthe. Dat geldt zowel voor de opdracht die de onderzoeksgroep moet krijgen, maar ook voor de gewenste nieuwe functieprofielen op grond van wat je de onderzoeksgroep zou willen laten doen. Wat de VVD buitengewoon tegenstaat in het voorliggende stuk, is dat er een schijnbare belangenstrijd is tussen gedeputeerde staten en provinciale staten. Wij vinden dat ten principale onjuist. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, het college dat bestuurt en de staten die controleren in het duale stelsel, maakt zijn afwegingen op grond van argumenten. Zo komt men tot een besluit en dat besluit gaat zowel voor het college als de staten over hetzelfde, want je neemt besluiten ten behoeve van het bestuur van Drenthe en de burgers in deze provincie. Voor de VVD is het fundamenteel dat het college de staten tijdig en volledig informeert, want anders zou die controlerende taak niet kunnen worden uitgevoerd en zou dat niet gebeuren dan ontstaat er een vertrouwenskwesitie met politieke consequenties daaraan verbonden. Maar daar hebben wij geen onderzoeksgroep voor nodig, want dat is hoe het college met de staten verkeert. Bovendien, de informatie die door het ambtelijk apparaat ten behoeve van de besluitvorming om tot een oordeel daaraan voorafgaand te kunnen komen, mag dan primair voor het college gelden, maar wij krijgen ook de statenstukken voor de staten en waarom nu in tijden dat het ambtelijk apparaat moet afslanken, het werk dubbel gaan doen? Wij kunnen gebruik maken van die mogelijkheid en ook vandaag zijn er complimenten geuit naar de ondersteuning door het ambtelijk apparaat. Dat hebben wij vaker gedaan de afgelopen vier jaar en zo hoort het ook. Die informatie moeten wij gewoon benutten en daarbij is voor de staten dubbel werk niet nodig. De fracties hebben hun eigen fractiebudget voor ondersteuning. Dat kunnen zij benutten om aanvullend die

informatie die zij specifiek voor hun eigen oordeelvorming willen hebben, te kunnen laten uitvoeren. De VVD zal tegen dit statenvoorstel stemmen.

De heer BERENDS: In het verkiezingsprogramma van de VVD lees ik een passage over een kleine compacte overheid. Heeft het ermee te maken dat u bang bent voor een uitdijende hoeveelheid ambtenaren?

De heer VAN DE BOER: Primair gaat het om de inhoud. U hebt mij ook horen vragen, waarom dubbel werk doen als je vanuit je eigen verantwoordelijkheid die informatie ook kunt wegeven? Daar speelt mee dat je mogelijkheden hebt om hierop te reduceren.

De heer VESTER: De SP is verheugd over dit statenstuk. Het is een grote bijdrage voor het nog beter functioneren van de staten en het dualisme krijgt hierdoor een nieuwe impuls. Ik spreek mijn dank uit voor allen die zich de afgelopen maanden hebben ingezet voor dit statenstuk. Het is te betreuren dat de VVD dit statenstuk niet ondersteunt en wij wensen de onderzoeksgroep veel succes bij hun nieuwe opzet.

De heer WENDT: Het herziene statenstuk ziet er nog beter uit dan het oorspronkelijke. Wij zijn daarover verheugd en omdat de monitoring naar medio 2013 is getrokken, kunnen wij over twee jaar zien of het onderzoeksbureau voldoet aan de hooggespannen verwachtingen van het merendeel van de staten. Wij zijn akkoord.

De heer LANGENKAMP: Wij zijn heel blij met dit stuk en dat de monitoring iets naar voren is gehaald is een prima idee. Wij zien dit als een cadeau van de oude staten aan de nieuwe staten en ik zou willen dat dit twaalf jaar geleden was ingevoerd. Dat had mij een hoop zoekwerk bespaard, dus ik zie dit zeker niet als dubbel werk maar als een prima aanvulling om korte en bondige opleggers met een leuke analyse van een probleem en dan kun je je beperken tot de politieke hoofdzaken. Ik wil ook degene die hier hard aan heeft gewerkt bedanken voor al hun inzet en vooral de ondersteuning vanuit de griffie.

De VOORZITTER: Ik kijk naar de voorzitter van de klankbordgroep, mevrouw Smith, voor een reactie op het verhaal van de fracties in eerste termijn.

Mevrouw SMITH: Het CDA ziet dit als een kwaliteitsimpuls en daar is de werkgroep het volledig mee eens. Het is een cadeau van de oude aan de nieuwe staten. De VVD zegt dat de onderzoeksgroep iets heel anders is geworden dan het oude onderzoeksbureau. Er is wel een soort van taakverruiming en een soort van borg en daar is de klankbordgroep heel erg blij mee. Er is geen strijd tussen college en staten zoals de heer Van de Boer dat noemt, maar er komt zo wel meer ondersteuning voor de staten. Ook het dualisme heeft daarmee te maken en er kan meer eigen initiatief vanuit de staten komen. Er wordt geen dubbel werk gedaan door ambtenaren en mensen van de onderzoeksgroep, er komt een oplegvel met de analyse van de inhoud en er worden suggesties gedaan naar de staten toe. Het is politiek neutraal en een fractiebudget betekent dat de fracties zelf hun eigen politieke ondersteuning kunnen vragen, maar de onderzoeksgroep is politiek neutraal. Het heeft ook met de grootte van de fractie te maken hoeveel geld er beschikbaar is voor eigen onderzoeken. Wij zijn blij dat wij een gedegen stuk hebben kunnen afleveren en hopen dat wij per september kunnen beginnen met de nieuwe onderzoeksgroep.

De VOORZITTER: Is er bij sprekers uit de eerste termijn behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan dank ik de voorzitter en de leden van de klankbordgroep voor het vele verrichte werk. Dan breng ik dit statenstuk 2011-465 over de onderzoeksgroep van de staten van Drenthe in stemming

Met de stemmen van de leden van de VVD-fractie tegen het voorstel en de stemmen van de overige statenleden voor het voorstel, wordt het voorstel aangenomen.

G3. Statenstuk 2011-467, Voorstel van het Presidium van Provinciale Staten van Drenthe van 7 maart 2011, kenmerk 8/SG/2011001685, Benoeming nieuwe accountant provincie Drenthe HERZIEN

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Peters, voorzitter van de begeleidingscommissie accountant (BCA), een toelichting te geven met betrekking tot de aanbesteding die heeft plaatsgevonden.

De heer PETERS: U hebt een herzien statenstuk gekregen en dat is voor mij aanleiding om een toelichting te geven. De bezwaartermijn is verlengd en enige toelichting is op zijn plaats. Wat is de situatie? In juni vorig jaar hebt u besloten dat de BCA zich bezig zou houden met de selectie van een nieuwe accountant. Dat is ook gebeurd en er is een heel voortraject in gang gezet door de ambtenaren en op 16 februari 2011 hebben gesprekken plaatsgevonden tussen de BCA, ambtenaren, de statengriffier en drie partijen. Na die gesprekken is er een selectie gemaakt en diezelfde dag zijn de brieven de deur uitgegaan om te melden aan de twee verliezers dat zij het niet zijn geworden en aan degene die het gewonnen heeft, dat hij gewonnen heeft. Kort daarna kwam er een verzoek van een van de verliezende partijen om een toelichting te krijgen op de scores zoals die waren gegeven. Dat gesprek heeft plaatsgevonden tussen mij, die partij, de statengriffier en een ambtenaar. Dat gesprek is in goede harmonie verlopen en die partij heeft aangegeven geen bezwaar te zullen aantekenen. Die middag werd duidelijk dat de andere verliezende partij de brief met de afwijzing niet had gekregen, althans aangaf die brief niet te hebben ontvangen. Diezelfde middag is een e-mail naar hen verstuurd met opnieuw een brief, waardoor de volgende dag de termijn van 15 dagen ging lopen en de procedure is verlengd. Die verliezende partij heeft aangegeven ook een gesprek te willen en dat gesprek heeft afgelopen maandagmiddag plaatsgevonden met dezelfde samenstelling, namelijk de ambtenaar, de statengriffier en mij. Dat gesprek is ook in goede harmonie verlopen en de verliezers herkennen punten die wij hebben genoemd. Ook deze partij heeft aangegeven geen bezwaar te zullen aantekenen. Weliswaar loopt die termijn en moeten wij ons daaraan houden. Volgende week is die termijn afgelopen. Het traject is zorgvuldig verlopen, er is een uitstekende voorbereiding geweest door de ambtenaren en een meer dan voortreffelijke ondersteuning is er geweest door ambtenaren en statengriffie. Het leermoment is dat belangrijke brieven in een aanbestedingsprocedure waarin toewijzing of afwijzing wordt gemeld, aangetekend verstuurd dienen te worden. Dat is niet gebeurd, dus dat is het leermoment voor de volgende keer. Al met al stel ik u voor om in overeenstemming met het voorstel te besluiten met inachtneming van de voorwaarde dat de bezwaartermijn moet worden afgewacht.

De VOORZITTER: Ik dank u voor de vele werkzaamheden die u met betrekking tot de aanbesteding hebt verricht en dank daarvoor ook de ambtelijke ondersteuning. Ik ga over tot stemming over statenstuk 2011-467, benoeming nieuwe accountant provincie Drenthe. Wie is voor aanvaarding van die notitie?

Met algemene stemmen wordt dit statenstuk aangenomen.

G4. Statenstuk 2011-463, Voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 5 januari 2011, kenmerk 1/5.1/2010013749, Beleidsadvies Bevolkingsdaling Drenthe HERZIEN

Met algemene stemmen wordt dit statenstuk aangenomen.

G5. Statenstuk 2011-466, Voorstel van het Presidium van Provinciale Staten van Drenthe van 31 januari 2011, kenmerk 5/SG/2011001126, Aanbeveling planning en control documenten in 2011-2015

Met algemene stemmen wordt dit statenstuk aangenomen.

H. Onderzoek geloofsbrieven en toelating nieuwe statenleden

De VOORZITTER: Dit agendapunt hadden wij eerst in de middag, maar ik wilde graag de commissie die deze geloofsbrieven gaat onderzoeken aan u voorstellen, zodat zij de werkzaamheden ter hand kunnen nemen en dat wij na de schorsing, dus na 14:00 uur, van hen horen hoe dat onderzoek is afgelopen. Ik stel voor de commissie van onderzoek van de geloofsbrieven te benoemen en wel de heren Dijkstra, Fokkens en Timmerman. Ik vraag de heer Dijkstra op te willen treden als rapporteur namens de commissie. Stemt u daarmee in?

Het voorstel wordt aanvaard.

De VOORZITTER: Ik verzoek de commissie om na heropening van de vergadering de heer Dijkstra de gelegenheid te geven ons kennis te laten nemen van de bevindingen van de commissie van onderzoek. Ik schors de vergadering tot 14:00 uur.

Schorsing van 10:33 uur tot 14:00 uur

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en deel mee dat gedeputeerde Vlietstra onderweg is en dat mevrouw Mustamu verhinderd is. Ik zie haar vanmiddag niet. Ik ben blij dat ik in ieder geval wel Herman Beerda in ons midden zie. Wij hebben voor de schorsing besloten dat de commissie die de geloofsbrieven zou onderzoeken dat voor de pauze zou doen en volgens mij is het nu aan mij om in ieder geval in uw richting voor te lezen wat de voorzitter van het centraal stembureau voor de verkiezingen van de leden van provinciale staten van Drenthe het besluit heeft genomen om op 4 maart 2011 de leden van provinciale staten benoemd te verklaren. Het gaat om de dames Aarsbergen (VVD) en Bakker (PvdA), de heren Baltés (VVD), Beerda (PvdA), Beimers (PVV), Van Berkel (PVV), Van de Boer (VVD), Van Dalen (D66) en Dijkstra (CDA), mevrouw Van Dinteren (GroenLinks), de heren Van Eekelen (SP) en Fokkens (PvdA), de dames Gerrits (PVV) en Goettsch (PvdA), de heren Hornstra (PvdA) en Huizing (PvdA), de dames Hummel (PvdA) en Kaal (CDA), de heer Klaver (CDA), de dames Mastwijk (CDA) en Meeuwissen (VVD), de heren Munniksma (PvdA) en Oosterlaak (SP), de dames Pannekoek (VVD) en Pauwels (VVD), de heer Slager (PvdA), de dames Smith (GroenLinks) en Smits (SP), de heren Stel (VVD) en Stelpstra (ChristenUnie), mevrouw Stijkel (ChristenUnie), de heer Timmerman (VVD), mevrouw Van der Tol (D66), de heren Van der Tuuk (PvdA), Uppelschoten (PVV), Veenstra (PvdA), Van der Ven (CDA), Vester (SP), Wijbenga (CDA), Ziengs (VVD) en Zwiers (PvdA).

De genoemde personen hebben meegedeeld de benoeming tot lid van provinciale staten te aanvaarden. Er rest mij nog één ding en dat is de rapporteur van de commissie voor de geloofsbrieven, de heer Dijkstra, uit te nodigen om verslag uit te brengen van zijn bevindingen. Het woord is aan de heer Dijkstra.

De heer DIJKSTRA: De commissie heeft kennis genomen van het proces verbaal van de zitting van het centraal stembureau tot vaststelling van de verkiezingsuitslag, waarin wordt vastgesteld dat er geen bezwaren zijn ingebracht. De commissie heeft kennis genomen van het proces verbaal met betrekking tot het totaal uitgebrachte aantal stemmen per deelnemende politieke partij en de wijze van verdeling van de restzetels. De commissie heeft tevens de 41 geloofsbrieven en de daarbij overgelegde stukken van de benoemd verklaarde leden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de staten daarom om de benoemde leden toe te laten als lid van provinciale staten van Drenthe.

De VOORZITTER: Ik stel voor om conform dit advies te besluiten. Ik zeg de leden van de commissie dank voor de verrichte werkzaamheden. De toegelaten statenleden zullen morgen, 10 maart 2011, worden geïnstalleerd. Ik draag het voorzitterschap over aan de vicevoorzitter, de heer Van der Tuuk.

De VICEVOORZITTER: Dank u wel. Ik geef het woord aan de Commissaris van de Koningin, de heer Tichelaar.

I. Afscheid vertrekkende statenleden

De heer TICHELAAR: Dank u wel, voorzitter. Steeds weer aan het einde van een periode van vier jaar nemen provinciale staten afscheid van een groep volksvertegenwoordigers. Het is het gevolg van ons democratisch stelsel, waarbij de Nederlandse bevolking regelmatig de gang naar de stembus mag maken. De ene keer is het voor de Tweede Kamer, de volgende keer voor nieuwe gemeenteraden en dan weer, zoals nu het geval is, voor provinciale staten. Dat is een groot goed. Naar aanleiding van de provinciale statenverkiezingen werd in dagblad Trouw nog gerefereerd aan de vorig jaar overleden Trouw-journalist Willem Breedveld, die bij de verkiezingen altijd taart in huis haalde. Hij deed dat bij alle verkiezingen om het feest van de democratie te vieren. Volgens mij is dat volkomen terecht. Het is toch heel bijzonder dat inwoners en burgers jou kiezen om hun land, provincie of gemeente te vertegenwoordigen. Het zijn mensen die erop rekenen dat je voor hen opkomt in de kamer, staten of raad. Daar mag je trots op zijn, want het is een groot voorrecht. Het betekent dat je je nek durft uit te steken en de ene keer wordt je daar voor geprezen, maar het kan ook heel anders uitpakken, namelijk dat je genadeloos wordt neergesabeld. Ik spreek uit ervaring. Als politicus heb je een prachtig vak, maar het kan ook ongelofelijk hard zijn. Ook de afgelopen vier jaar zijn er mooie, maar ook moeilijke momenten geweest en niet alleen op politiek terrein. Het overlijden van Relus ter Beek heeft velen van u diep geraakt. De provincie Drenthe verloor een markante man, provinciale staten een goede vriend en een bekwaam voorzitter. Op politiek terrein was de Eurochamp-affaire een zaak die veel beroering in de staten heeft veroorzaakt. Aan een periode van vier jaar is nu een einde gekomen. Er zijn er onder u die al langer als Drents volksvertegenwoordiger actief zijn en anderen hebben aan het begin van de afgelopen periode zitting genomen in de staten. U hebt daar heel veel tijd in gestoken en misschien werd dat thuis niet altijd als even plezierig ervaren, maar het hoort er nu eenmaal bij. Wat er ook bij hoort, is dat er onvrijwillig een einde kan komen aan uw leven als volksvertegenwoordiger, bijvoorbeeld als de verkiezingsuitslag voor uw partij tegengevallen is, waardoor een nieuwe termijn voor u er niet meer inzit. Dat is spijtig, maar het hoort er allemaal bij. Verlies, winst, emoties, interne strijd, peilingen, landelijk, provinciaal, voorkeursstemmen, elke partij komt een keer aan de beurt. Of je nu coalitiepartij wordt, of oppositiepartij, neem van mij maar aan dat u er sterker uit komt. Anderen houden het vrijwillig voor gezien. Vijf van u die daarvoor hebben gekozen worden vandaag geportretteerd in het Dagblad van het Noorden onder de kop "Zestig jaar ervaring als statenlid: ze gaan het missen". Zij vertellen hoe zij hun lange periode als statenlid hebben ervaren. Hun bevindingen bevestigen wat ik zojuist heb verteld, want het is een voorrecht om volksvertegenwoordiger te mogen zijn. Wij nemen nu direct afscheid van 20 statenleden en staan daar vandaag bij stil. Ook het politieke leven draait door en morgen komen de staten van Drenthe al weer voor de eerste keer in nieuwe samenstelling bijeen. Ik dank u allen en ben trots op u. U toonde betrokkenheid, idealen, inzet van tijd, u hebt ervan geleerd, u hebt er niets van geleerd, u hebt vreugde en verdriet meegemaakt en ik dank alle statenleden daarvoor zonder uitzondering. Voor allen die doorgaan, veel sterkte in de volgende periode en voor allen die weggaan heb ik een heel kort woord, niet alleen voor de statenleden, maar ook voor de bijzondere commissieleden. Ik begin met Jan Arie van Berkum.

Als man van het water, werkzaam bij het waterschap Velt en Vecht, voelde je je zeer op je plek bij de Statencommissie Omgevingsbeleid. Ook kon je het niet laten om duidelijk te maken dat de ChristenUnie best wel eens een eigen geluid heeft, en dat is ook alleen maar goed. Soms keek je daar wel eens bij van toe, reageer daar nu eens op, maar ja of de commissieleden dit doen, dat is politiek. Dat gebeurt niet altijd en volgens mij heb je daarvan wel het een en ander geleerd in de afgelopen jaren. Ik hoop dat je ervan hebt geleerd dat politiek wispelturig is en dat je wel kunt uitnodigen, maar dat de ontvanger bepaalt of daar wel of niet op wordt gereageerd.

Alie Dekker, noem het woord RSP en Alie gaat helemaal los. Was het nu RSP-plus en wat bedoelt de gedeputeerde daarmee of was het toch weer anders? En vasthoudend, dat was je en dat prijs ik. Laat die gedeputeerden maar zweten! Dat is ook een les voor de volgende statenperiode. Je discussieerde altijd op een zeer constructieve wijze en je begon je betoog voorzichtig, soms aarzelend maar altijd zeer 'to the point' en de vinger op de zere plek leggen, dat kon je zeker bij dit dossier!

Tot slot bij de bijzondere commissieleden, Klaas Kuipers. Als commissielid van GroenLinks mocht je overal vol aan de bak, en dat deed je dan ook. In alle commissies heb je meer dan je woordje gedaan. Breed georiënteerd dus. Maar over dat woordje doen, wil ik nog wel even een woord met je wisselen. Want hoe enthousiast je ook begon met je betoog in de commissies, het kostte je vooral heel veel moeite om de slotzin te vinden! Maar bovenal had je belangstelling voor alle onderwerpen en dat is heel fijn. Ook was je deelnemer in de statenwerkgroep Omgevingsbeleid en van daaruit heb je je ook altijd ingezet voor de vele avonden en excursies die werden georganiseerd. Nogmaals, heel veel dank daarvoor. Ik zeg alle bijzondere commissieleden heel veel dank voor de verrichte werkzaamheden. Dan ga ik nu naar de statenleden.

Michel Berends. Na zijn wethouderschap was het wel even afzien in de staten; geen bestuurder meer, niet meer meedraaien aan het wiel maar zo nu en dan een stok tussen de spaken steken. Dat is je aardig gelukt, vooral de PvdA-gedeputeerden kunnen hierover meepraten. Hoezo voorzichtiger met ze omgaan? Juist niet of zoals je zelf zei: "Juist de dochter van de schoolmeester moet meer haar best doen om een goed cijfer te halen bij haar vader". Dank daarvoor.

Wim Boer. Wim is de Heintje Davids van de staten. Hij ging in 2007, maar kwam terug in juni 2008. Hij dreigde weer te gaan in 2010 met de gemeenteraadsverkiezingen, maar bleef toch maar. Nogmaals terugkeren wil Wim niet, neen zijn hart ligt eigenlijk meer bij de gemeenteraad dan bij de staten, maar ja je weet hoe dat gaat met mensen met een rood hart, ze blijven soms hardnekkig. Tegen Wim zeggen we dus gewoon: tot ziens! Nog een klein puntje. Wat heb je toch een prachtige zware stem bij het ochtendprogramma van Radio Drenthe op zaterdag. Er is een geweldige toekomst voor je weggelegd.

Leo Bomhof. Even heb ik overwogen om mijn afscheidsspeech voor jou net zo lang te maken als je bijdragen in de commissies. Tsjonge, jonge wat kon jij het lang volhouden, en altijd - en tot vanmorgen vroeg - tot in detail willen weten of het juridisch wel goed zat. Je snapt, daar is ook misbruik van gemaakt; als Leo zegt dat het juridisch wel goed zit hoeven wij er niet meer naar te kijken, aldus jouw collega's. Van de computer wilde je even niet alles weten. Dat hoefde ook niet, want de griffie kreeg je ze altijd wel zover om iets voor je te doen! Leo heeft in de afgelopen jaren ook een hele bijzondere en verantwoordelijke klus gedaan. Uiteraard deed je jouw werk als statenlid altijd vol overgave maar wat eruit sprong was toch wel het voorzitterschap van de laatste enquêtecommissie, over Eurochamp. Een zware klus die je naar eer en geweten hebt vervuld. We zullen het er niet meer over hebben, maar ik weet hoe zwaar je dat hebt ervaren. Trouwens, daarin was je niet de enige in dit gezelschap. We zijn je veel dank verschuldigd voor het vele werk dat je hebt gedaan.

Krista Datema. Dé lady van de SP, en dat wilde ze weten ook. Telkens weer werden we verrast door een nieuw uiterlijk van Krista met een doorloopsnelheid van zes weken bij de kapper. Vol trots liet je zien dat je er mocht zijn. Je gezondheid heeft niet altijd meegezeten in de afgelopen vier jaar, maar je hebt je teruggevochten en ons laten weten dat je een groot hart hebt voor het openbaar vervoer. Gedeputeerde Bats kon het nog zo mooi vertellen maar jij als ervaringsdeskundige in 'zijn' bussen wist wel beter. Krista, bedankt dat je er bij was!

Koen Dijkstra. O, wat was je trots toen je na de vorming van het college alsnog in de staten kwam in 2007 en nu heb je toch besloten om ons weer te verlaten. Ja, tegen de liefde kan zelfs een prachtige baan als dat van statenlid niet op. Als de jongste van de club werd je door de fractiegenoten onder de arm mee genomen. Je belangstelling voor het openbaar vervoer was in de commissie zichtbaar, maar met een oude rot als Jan Slagter natuurlijk niet gemakkelijk om naar voren te brengen. Wat ze je alleen zijn vergeten te vertellen, is dat als je statenlid bent, je ook een maidenspeech moet houden..... maar het is je vergeven. Het ga je goed. Misschien ga je met je geliefde naar Spanje en daarbij wens ik je alle goeds toe.

Ron Essenveld. Volgens mij schrok Ron zich een hoedje toen hij op 4 juni 2008 van commissielid promoveerde tot statenlid. Een prater ben je niet geworden, al draaide je je rondje mee in de commissie Cultuur en Welzijn. Ik roep je hierbij uit tot de stille kracht achter de SP. Krachten waar politieke partijen, en helemaal je voorman Philip, niet zonder kunnen. Ik hoop dat je die krachten ook ten dienste stelt en blijft stellen van je partij. Dank daarvoor.

Wies Goudriaan. Het kan verkeren Wies. Toen ik maandag sprak met de fractievoorzitters en de lijsttrekkers en wij kwamen bij de voorbereiding van deze statenvergadering, meldde ik namens de griffie:

“En tot u wil het woord richten, Wies Goudriaan”. In wijsheid hebben de lijsttrekkers en de fractievoorzitters besloten de nestor van de staten de gelegenheid te geven namens alle statenleden afscheid te nemen. Maar ik ken Wies wel, die dacht: “ik zet straks gewoon op de website wat ik had gezegd willen hebben en ik informeer de voorzitter ook even over wat ik over hem had willen zeggen”. Nu zal ik je niet het woord geven, maar ik kan hier wel even reproduceren wat daarin staat. Wat ik bijzonder om te lezen vond, was dat je dit een buitengewoon emotionele dag vindt en dat je jouw college Albert Huizing wilt bedanken voor de prettige reizen die jullie hebben gemaakt. Op jou is van toepassing dat je heel gewoon bent en daarmee heel bijzonder, want dat ben je ook voor ons geweest in de afgelopen jaren. Wij hebben het kunnen lezen in het Dagblad van het Noorden. Wat je raakt, zijn je medemensen die het moeilijk hebben en het verdwijnen van het sociaal betrokken zijn van de provincie bij die mensen. Heelaas, dat heeft te maken met het feit dat taken en verantwoordelijkheden van provincies wijzigen, hoe erg wij dat ook vinden. In de statenzaal stond je ergens voor, namelijk voor het welzijn van alle Drenten. Je stond ook voor het welzijn van jezelf. Legendarisch zijn je woorden: “Voorzitter niet om het een of ander, maar moet het hier nu zo verschrikkelijk koud zijn, niet normaal! “ Je hebt zelfs de krant gehaald met een misschien niet helemaal doordachte maar wel oprechte reactie: “Wat zei u voorzitter, sorry maar ik kon mijn aandacht er niet bij houden, ik dutte even in”. Wies, je gaat afscheid nemen van de politiek na meer dan 40 jaar. Tot je spreekt – en je kunt dat straks lezen op de website – de man die op zondag het vlees aansnijdt. Ik vind het zo jammer dat je mij niet beter hebt leren kennen! Je hebt een suggestie voor de nieuwe statenperiode, namelijk dat ik bij alle fracties langs ga voor enige verdiepte kennismaking. Ik zeg je dat bij dezen toe, Wies! Volgens mij zei Wies in het Dagblad van het Noorden: “Nu gaan ze straks vergaderen zonder mij! Wat zal ik daar dan wel niet van vinden?” Als daar maar niet het grote zware gat wacht! Volgens mij moet jij gaan leren genieten van het leven samen met Arjan, kinderen en kleinkinderen. Heel veel dank dat je bij ons was en wat je voor ons hebt gedaan.

Bert Hemsteede. Een kunstenaar met een politiek hart of een politicus met een kunstenaarshart? Voor jou, Bert, was de commissie Cultuur en Welzijn een plek waar je hoorde, maar zonder je daartoe te beperken want ook wat er over de grens gebeurt, heeft je belangstelling. De inmiddels opgeheven Neue Hanse Interregio (NHI) kon op je warme belangstelling rekenen en ook je inzet voor Europa via de werkgroep DrEun tekent jou als globalist. Razend enthousiast werd je tijdens het bezoek van de werkgroep DrEun aan een internationaal congres in Zweden, je was onder de indruk van de ideeën over duurzaamheid die je daar te horen kreeg en je hebt een keurige rapportage daarvan gegeven aan de staten, maar of dat nu echt landde is nog steeds de vraag. Het was echter dik in orde! Niet alleen de belangstelling voor andere landen als globalist is iets wat je karakteriseert, maar ook je oprechte belangstelling voor de medemens, ook degenen die bij de griffie werken. Dank daarvoor.

Sietze de Jong. Noem het woord kanariepiet en Sietze gaat spontaan fluiten. Volgens jou was dit vogeltje uitermate geschikt om de statenleden te waarschuwen als de financiën helemaal uit de hand dreigden te lopen bij grote projecten. Maar eigenlijk heb jij dit vogeltje helemaal niet nodig, want als er één vragen kan stellen en dit ook niet nalaat om te doen, dan ben jij het wel. Ja, ik noem dat zo want welk statenlid dat ernstig verwond is geraakt tijdens het belangrijke handwerk, het folderen in campagnetijd, en daardoor in het ziekenhuis belandde, gaat vanaf zijn ziekbed, voorzien van laptop, nu vragen stellen? Dachten ze op de griffie even dat ze van je vragen af waren, ho maar. Alle gekheid op een stokje, Sietze je was en bent altijd zeer betrokken bij het werk van de provincie. Het was goed dat je ook je ervaring en kennis als ondernemer in deze staten inbracht. Maar je hebt ook ervaren dat het werk van een statenlid niet altijd even leuk is. Wij hebben het er vaak over gehad dat de tijd in de enquêtecommissie niet je mooiste maanden waren. Bijzonder knap dat je na een kleine break toch weer het statenwerk hebt opgepakt. Bedankt voor al je inzet en toch ook bedankt voor al je vragen, want dat houdt ons allemaal scherp! Mochten wij straks nog iemand nodig hebben die de begeleiding van de introductie van de iPad2 voor zijn rekening kan nemen, dan doen wij graag een beroep op jou.

Albert Kerstholt. Het afscheid is misschien maar voor even. Jij staat in de startblokken voor een hernieuwde start. Ik moet je eigenlijk zeggen dat je er alles aan gedaan hebt om hoger op de lijst te komen. Ja, zelfs het inschakelen van het logo van een beroemde filmmaatschappij schuwde je niet, maar heelaas. Met de kennis van het Amerikaanse bedrijfsleven weet Albert precies hoe het hier in Drenthe zou moeten. Kijk, het gaat om de horizontale dossiers en verticale onderwerpen in elkaar schuiven of zoiets.

Het klinkt voor je collega's in de staten zo ingewikkeld dat ze denken dat je wel gelijk zult hebben. Bovendien die bijzinnen die onder je snor vandaan komen zijn niet altijd even helder, behalve als je je echt opwindt. Europa ligt je zeer na aan het hart. Samen met Joma Kaal vochten jullie als leeuwen voor het behoud van de werkgroep DrEun, jullie zijn vast in staat om dit vuur ook over te brengen op de nieuwe statenleden. Ook jij heel veel dank!

Tjerk Medemblik. Eerst als commissielid, daarna statenlid, dankzij de deelname van de ChristenUnie in het college. Zeg maar gerust "the young coming angry man" van de ChristenUnie. In het begin was het even wennen zo met Henk Baas aan de andere kant van de tafel. Ook wilde je nog wel eens de kool en geit sparen en dat gaat moeilijk in de politiek. Wij hadden laatst nog die interessante bijdrage toen je die motie voorlas en stelde dat het zus kon, maar ook zo. Maar loyaal als je bent, heb je dit goed volbracht. Wat goed was waren de momenten vol met humor. Ik denk daarbij ook terug aan een moment in een commissie waarbij je openlijk aangaf een stuk niet te hebben gelezen en dit pareerde met de woorden gericht aan een collega statenlid: "En beviel het wat je hebt gelezen?" Dat was heel sterk. Of recentelijk toen een van de commissieleden wel erg opvallend in de vergadering meende een telefoontje te moeten aannemen: "Word je om negen uur thuis verwacht?" Wij gaan dat missen, humor gekoppeld aan politiek. Een ijzersterke eigenschap. Dank voor je inbreng en je eigen geluid!

Henk van der Scheer. Henk, op jouw leeftijd het jongste statenlid zijn, dat moet je toch heel goed doen. Als opvolger van Henk Lammers kwam je vorig jaar juni binnen. En ik moet je zeggen dat je vanaf de eerste dag zichtbaar was en dat je hiervan genoot. Ook de portefeuille van Henk nam je over en met verve verdedigde jij hier de Drentse natuur, het milieu en het water, met een dergelijke korte inwerkperiode groots, heel goed gedaan. In die korte tijd hebben we kunnen zien dat je op een rustige maar doortastende wijze je voor deze onderwerpen hebt ingezet waarbij ik goede herinneringen heb aan je bijdrage rond de Drentse Energie Organisatie (DEO). Dank daarvoor!

Alfons Schiphuis. Alfons heeft even mogen ruiken aan het zijn van statenlid. Niet in de laatste plaats voor het vak nieuwsgierig gemaakt door zijn moeder die haar sporen binnen het CDA heeft verdiend. Om eerlijk te zijn Alfons, echte wapenfeiten van jou schieten me niet zo snel te binnen, maar één ding wat mij als voorzitter wel is opgevallen, is dat het aanvangstijdstip van de vergadering en jouw horloge niet altijd synchroon liepen. Voordeel was wel dat de bodes, die langs komen voor de handtekening, al heel snel wisten wie die aardige mijnheer was. Alfons dank voor je inzet en succes met je verdere carrière.

Greet Seinen. Greet heeft zich in de afgelopen jaren voor het CDA zeer enthousiast ingezet in de staten. Met een portefeuille waarin onder anderen openbaar vervoer zat kon ze ook vol aan de bak. Stevige discussies met gedeputeerde Bats over spoorlijnen of over de afslag bij Ees op de N34. Discussies waarbij Greet liet zien achter de kiezers te staan maar ook begrip te hebben voor het standpunt van de gedeputeerde. Je hebt op de lijst gestaan voor het Europese Parlement en je hebt je wel eens laten ontvallen dat je een politieke carrière in Brussel zou verkiezen boven de Tweede Kamer. Greet, als ik dat zo hoor denk ik, je gaat ons nu verlaten – democratie is soms spijkerhard, maar het zijn wel de spelregels – maar met jouw enthousiasme voor het vak van politica zien we je vast in welk gremium dan ook weer terug. Ik wens je daar alle succes bij!

Gert Udding. Tja, Gert hoe moet dat nu verder zonder jou? Denk je dat er nog meer financiële breinen zitten in deze of toekomstige staten die het van je kunnen overnemen? Wat was je toch goed op de hoogte van financiën. Grondig de cijfers bestuderen en er dan rake vragen over stellen aan het college. Wie daar ook zat, dat maakte je niet zoveel uit, als het antwoord maar correct was. En dat alles met een totaal onbewogen gezicht, de collegeleden moeten wel eens hebben gedacht, meent hij het nu of niet, hoe weet hij dit allemaal? De lichaamstaal van de gedeputeerden lieten op zo'n moment een ander plaatje zien dan de antwoorden aangaven. Knap gedaan, anders kan ik niet zeggen. Daar zitten jullie voor als statenleden, maar het is mooi geweest. Tijd voor andere hobby's, vind je ook niet? Gert bedankt voor je financiële inbreng in de staten in de afgelopen jaren.

René Westerhof. "Last but not least". De actieman van de SP. René was altijd in voor het mobiliseren van burgers op de publieke tribune. Of het nu om de afslag ging aan de N34 of over megastallen in Westerveld, laat ze maar komen was het credo van René, maar ook, laat ze maar inspreken. Dat je in je enthousiasme wel eens vergat dat de provincie niet hetzelfde is als de gemeente, zullen we je vergeven.

Het bracht in ieder geval de provincie weer op de kaart. De Drentse omgeving gaat je aan het hart, maar nog meer de mensen, die mogen en moeten nooit de dupe worden van overheidsoptreden, onder geen beding. Helaas hebben we je een poos moeten missen door een ernstige ziekte. Ik zal de dag niet vergeten dat ik je opzocht in het ziekenhuis in Groningen. Je vrouw zat naast je en jij lag ziek in bed. Ik vroeg hoe het met je ging. Je antwoordde dat het wel redelijk ging en vroeg daarop meteen wanneer de volgende vergadering was. Ik keek naar je vrouw en toen sprak dat boekdelen. Haar hoofd ging heen en weer en ik vroeg mij af of het voor jou mogelijk was om terug te komen. Je bent weer teruggekomen, het is soms zwaar voor je, maar ik ben blij dat je dat gedaan hebt en niet alleen de SP, maar alle statenleden zijn daar trots op. Wij danken je voor je inbreng in de staten.

Jan Langenkamp. Kom maar even naar voren. Als er een cursus "Pensioen in zicht voor statenleden" zou bestaan, hadden we je daar naar toegestuurd. Want Jan dit gaat echt niet goed komen. Loslaten is een werkwoord en daar moet je dus wat voor doen, of in dit geval daar moet je dus iets voor laten. Tot en met de vergadering van vanmorgen – en wat had hij het moeilijk - had Jan moties ingediend, vragen gesteld, amendementen gemaakt, opmerkingen over de verslagen doorgegeven. Dan gaan zijn collega's ook nog zeggen: "Zullen wij het beleidsarm doen?" Het sneed hem door zijn ziel. Hij had het zo graag nog eens over die beroemde en beruchte megastallen willen hebben. Kortom, niet te stuiten. We vrezden Jan, dat je regelrecht op een zwart gat aankoerst. Ik begrijp het wel, want de staten en ook het presidium waren je lust en je leven. Je was het duurzame geweten van de staten. Of het nu ging over windmolens, CO2-opslag, fietspaden, recreatiewoningen en de omgevingsvisie, altijd was je even gedreven en vasthoudend. Je hebt ook een heel goed luisterend oor en dat is niet elke politicus gegeven. Dat is niet gangbaar, maar daar kunnen wij wel heel veel van leren. Het zwarte gat heeft hij proberen recht te breien door één opmerking in het Dagblad van het Noorden, want hij gaat zich nu bezighouden met de voorlichting aan jongeren over drugs en alcohol. Ik weet niet of dat voldoende voor je is, want je hebt capaciteiten om nog heel veel werk daarnaast te doen. Voor je statenlid werd in 1999 was je enkele jaren raadslid van 1997 – 2000 in de gemeente Smilde, later Midden-Drenthe. In totaal heb je jouw veertien jaren als volksvertegenwoordiger ingezet voor de bevolking van Drenthe. Dit alles heeft er toe geleid dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd jou te benoemen tot lid in de Orde van Oranje Nassau en ik speld je graag die versierselen op.

Bert Peters. Met recht te noemen één van de steunpilaren van de staten. Al sinds april 1999 ben je statenlid voor het CDA. De laatste vier jaar kennen we je als dé voorzitter van de statencommissie BFE, streng maar rechtvaardig. Ongeacht de partij van de spreker, tijd was tijd. Ook voor gedeputeerden maakte je geen uitzondering. Wat je echter ook probeerde en hoe goed je ook vooraf alles had doorgenomen met de griffier, de vergaderingen liepen bijna altijd uit. Voorafgaand aan de vergadering sprak je altijd de woorden "als het uitloopt, dames en heren is dat aan u, aan mij zal het niet liggen". Gelukkig Bert ga je er niet onder gebukt. Wij moeten nu verder zonder jou, ook in het Presidium zullen we je geluid node missen zoals dat zo mooi heet, maar ik weet zeker dat jij ons ook zult missen. Nu je ook op je werk afscheid hebt genomen wordt het tijd voor een nieuwe invulling. Maar ik weet zeker dat je dit gaat lukken. Bert je werk als volksvertegenwoordiger vanaf april 1999 is niet onopgemerkt gebleven, daarom is het mij een eer en genoegen om je te mogen mededelen dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd om je te benoemen tot lid in de orde van Oranje Nassau.

Dan de nestor, Arend Wendt. Niet in jaren maar wel in anciënniteit, onze nestor van de staten. Arend, sinds 18 april 1995 ben je statenlid voor de ChristenUnie, vier periodes lang. Wat zie je er nog goed uit! De laatste tijd liet je het wel heel erg merken dat je de nestor was. Te pas en te onpas. Wie is ook al weer het langstzittende statenlid? Zo ken ik je eigenlijk helemaal niet, maar je hebt wel heel veel meegemaakt in de staten. Je hebt de herindeling van de Drentse gemeenten meegemaakt en ik heb mij ook laten vertellen dat je heel heftige periodes in de staten hebt meegemaakt als het ging over de dualisering en de enquêtecommissies die in de staten hebben gespeeld. Je hebt gedeputeerden zien komen en gaan. Over al die onderwerpen waar in de staten is gesproken, zou het een woud aan papier opleveren als we het allemaal bij elkaar zouden leggen. Je weet dan niet wat je ziet. Eerst was je 'gewoon' statenlid en later fractievoorzitter en je hebt meegemaakt dat de ChristenUnie in het college kwam, met als gevolg dat je je maatje in de staten, Henk Baas wel moest missen. Nooit vergat je de staten na de algemene beschouwingen Gods zegen over ons werk toe te wensen. Altijd weer herinnerde je ons en je

trouwe kiezers eraan met welke achtergrond wij hier in deze staten zitten. Vooral voor jou spijt het mij bijzonder dat wij dit afscheid niet kunnen vieren in onze eigen statenzaal, want je bent daar begonnen. Het is helaas niet anders. Jij weet als geen ander dat er niets zeker is in de politiek en zelfs dat niet. Arend, het is me een eer en genoegen je te mogen meedelen dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd jou te benoemen als lid in de orde van Oranje Nassau en ik wil je graag die versierselen opspelden.

Voorzitter, voordat ik alle vertrekkende statenleden naar voren ga roepen om ook nog een cadeau in ontvangst te nemen, zal Arend Wendt, de nestor van de staten, het woord tot de staten richten en daarna zal ik de mensen vragen om naar voren te komen en hun cadeau in ontvangst te nemen.

De heer WENDT: Voorzitter, dank u wel. Allereerst wilt u de hartelijke dank aan de koningin overbrengen voor het lintje dat ik zojuist mocht ontvangen? Voorzitter, collega-statenleden, dames en heren belangstellenden. Iemand die het woord krijgt in deze staten is niet snel geneigd het terug te geven. U allen blijft er dus nog maar even voor zitten. Dit is mijn laatste kans om nog iets te zeggen in deze politieke arena van Drenthe. Dat is lastig, want je spreekt namens velen vanuit verschillende politieke opvattingen. Er wordt om diverse redenen vanmiddag afscheid genomen. De één doet dat vrijwillig en de ander omdat de burger zijn of haar partij wat minder ziet zitten dan voorheen of nog weer andere redenen. Er zijn er ook onder ons die mogelijk volgende maand al weer terugkeren als de collegevorming rond is. Ik heb geen contact gezocht met de overige leden die afscheid nemen, dus zij zullen zich wel of niet in mijn woorden kunnen vinden, die over het algemeen niet te veel venijn zullen kennen. Wees gerust! Ik begin met dankwoorden in volstrekt willekeurige volgorde. Dank aan de mensen van de catering. Al die jaren stonden zij klaar en zorgden voor de koffie, thee, de koek en de broodjes. Meer dan eens te droog of te hard, maar ach dan hadden wij in de politiek ook nog eens wat te klagen. Soep, gehaktballen – die ook meer dan eens onderwerp van bespreking waren in de pauzes – de vergaderingen werden gerekend zo leek het af en toe, om informeel met elkaar te kunnen overleggen tijdens de pauze. Daar ligt nog een mogelijkheid voor het nieuwe college om een bezuiniging in te boeken: zorg voor minder versnaperingen rond 18:00 uur 's avonds en de staten zijn eerder uitvergaderd. Af en toe leek het ook wel of iedereen in dit land nog gereformeerd is, de lengte van de vergaderingen in ogenschouw nemend. Dank aan de ambtenaren die ons voortdurend van informatie voorzagen, dank voor hun geduld en hun in stilte zitten te verbijten na weer een domme of minder passende opmerking vanuit de staten. Dank voor hun niet afnemende inzet voor Drenthe. Dank ook aan de technici, de stenografen en alle andere ondersteuners die ons hielpen het werk verder dan de statenzaal te brengen. Tegenwoordig zijn wij vanuit de statenzaal te volgen vanaf het internet en dat schept verplichtingen om te voorkomen dat de kijker gaat zappen. Persoonlijk mis ik de uitgebreide verslaglegging op papier wel, maar dat zal wel met mijn voorliefde voor geschreven teksten hebben te maken. Thuis zijn zij reuze blij dat ik nu eindelijk uit de staten ga, want die stapel papieren waar de heer Tichelaar het zojuist over had, ligt in zijn geheel nog op mijn kamer vanaf 1995. Die stukken zijn in mijn ogen nog van groot belang en ik lees ze liever vanaf papier, dan dat ik ze opzoek op de computer. Het wordt na vandaag opruimen, dus weg met die rotzooi! Dank ook aan de betrokkenen in Tynaarlo, Assen en Emmen die ons plotsklaps in het laatste jaar in staat stelden op locatie te gaan vergaderen. Er was asbest gevonden in de statenzaal. Wat is er dan twaalf jaar geleden fout gegaan bij de schoonmaak van toen? Wie nu door het nieuwe provinciehuis loopt, is onder de indruk van de schoonheid van het gebouw van binnen. Het moet een feest zijn om daar te mogen werken en straks als de statenzaal gereed is daar te mogen vergaderen. In dat kader ook dank aan het gevangenis museum waar de staten vandaag en morgen te gast zijn. Dit is een mooie locatie, waarmee wordt gesymboliseerd dat een aantal statenleden na vandaag vrij burger is en anderen nog een paar jaar moeten zitten. Dank aan de griffie onder leiding van Inge Rozema en later Simone Buissink. Wat een werk komt er steeds op jullie af en dat zal er de komende periode – met twee partijen extra – niet minder op worden. Dank ook voor de cursus “Recht en beleid” die de griffie heeft georganiseerd, samen met professor Herweijer uit Groningen. Een aanrader voor de nieuwe staten zou ik zeggen, maar dan wel graag in het eerste jaar beginnen, zodat je er ook het tweede, derde en vierde jaar nog iets aan hebt. Bij het niet goed functioneren van de griffie verloopt het politieke proces ongetwijfeld stroef. Succes en sterkte de komende tijd, ook wanneer de vandaag aangenomen visie rond een eigen

onderzoeksbureau voor de staten vorm moet krijgen. Dank aan de commissievoorzitters. Ieder keer weer proberen de grote lijnen vast te houden en de commissieleden vermanend toespreken om zich niet in details te storten, zich korter uit te spreken en niet in herhaling te vervallen. Dank voor jullie geduld Jan, Annemarie en Bert. In het verlengde daarvan dank aan het presidium. Telkens de agendering van de vergaderingen verzorgen, afwegingen maken wat wel en niet kan en wat moet wachten tot een volgende keer? Kan het college nu niet eens een keer op tijd zijn met de stukken? Waarom moet het allemaal zo lang duren? Dank aan het college dat veel beleidsvoornemens heeft doorgestuurd naar de staten en zaken heeft opgepakt om Drenthe te laten bloeien en groeien en veranderen ten goede. Niet altijd verliep dat naar ieders wens, maar begroting en de jaarstukken zijn toch vooral groen gekleurd. Voor de buitenstaanders, dat betekent dat het beleid is uitgevoerd en daar is bijna iedereen – ook de rooien in de provincie – blij mee. Dank aan de voorzitter die de vergaderingen toch meestal in goede banen wist te leiden. De staten moeten scherp blijven, want Jacques Tichelaar wil nog wel eens een politiek balletje opgooien. Dat houdt leven in de brouwerij, maar staten weest waakzaam. Ook mag niet onvermeld blijven dat de vicevoorzitter Van der Tuuk in een lastige, waardeloze periode, op een uitstekende wijze de statenvergaderingen heeft geleid. Ard, dank daarvoor. Dank aan de pers die met grote regelmaat verslag deed van onze vergaderingen. Meer dan eens hadden wij echter het gevoel: “Zijn wij daar bij geweest?”. Wij vinden het echter geen probleem om met kritiek om te gaan, integendeel, wij politici vinden het heerlijk om kritiek te leveren. Dank aan alle professionals en vrijwilligers rond de Vuelta in augustus 2009. Zij maakten het mogelijk dat Drenthe een waar sportfeest organiseerde en in wielerland een onvergetelijke indruk heeft achtergelaten. Sport verbreedert en het is wederom aangetoond in Drenthe. Het heeft de mensen massaal in beweging gebracht, ook na die drie dagen van sport in augustus. Dank aan de statenleden die extra druk zijn geweest, bijvoorbeeld vanuit DrEun. Europa moet Drenthe in, maar och wat ligt Brussel toch verschrikkelijk ver weg. De statenleden die druk zijn geweest rondom het rapport “Amen is geen Amsterdam” smaken het genoeg dat het een voorbeeld-rapport bleek te zijn voor overige provincies rondom het proces voor de provincies nieuwe stijl. Dat wil zeggen een overheveling en herschikking van taken naar gemeenten, vooral het sociaal domein. Of die statenleden die rondom de enquêtecommissie Eurochamp druk zijn geweest of rondom het nieuwe omgevingsbeleid, of zij die inzake het nieuw vorm te geven onderzoeksbureau er de laatste maanden extra tijd in hebben moeten steken. Niet elk onderzoek kent de uitkomst die je misschien voor ogen hebt. Het is frustrerend als je het lek in je fietsband niet binnen een half uur kunt vinden, laat staan een vermeend lek na een paar maand nog niet kunnen opsporen. Wat dat betreft, is er niets nieuws onder de Drentse zon, maar het kan wel als bittere teleurstelling bij mensen blijven hangen. De staten zijn de afgelopen periode druk geweest, maar laten wij ons niet al te druk maken over onze reputatie. Dat is wat anderen van ons vinden en zoals wij allen weten hebben die het zelden bij het rechte eind. De afgelopen periode was er een college met drie partijen. Dat zorgde voor enige stabiliteit in bepaalde spannende periodes waarin één of meerdere collegeleden onder vuur kwamen te liggen. Het college hield echter stand en de coalitie bleek hecht. Ik ben benieuwd hoe de komende bestuursperiode gekleurd zal zijn. Het palet is er veelkleuriger op geworden, want er zijn acht in plaats van zes partijen. Het zijn acht fracties die zich allemaal vanuit hun overtuiging inzetten voor de leefomgeving, bestaande uit bomen en banen. Een nog eerlijker bestuur, recht uit het hart knokkend voor goed onderwijs of de Drentse economie. Nu protesterend tegen CO2-opslag en straks protesterend tegen de opslag van kernafval in de ondergrond. Kiesend voor vernieuwing in de provincie, daarbij laverend tussen zin in de toekomst en tijd voor vandaag. Wij zijn benieuwd of het allemaal wel zo anders zal worden. Wij willen als provincie in ieder geval klaar zijn voor morgen en het worden spannende tijden van samenwerking met partners binnen deze provincie. Het gaat om investeringen in miljoenenprojecten als Florijnassen, Atalantaprojecten en naast de dierentuindiscussie ook de upgradering van de binnenstad Emmen, het besteden van RSP-gelden, de Olympische plannen rond 2028 rond paarden, wagens en fietsen, TT en Vuelta-evenementen, natuurbeheer wel of niet met rijks-gelden, plattelandsbeleid in de volle breedte, megastallen klein of groot, bereikbaarheid van steden, infrastructuur, water, wegen, fietspaden, luchthaven Eelde en het ICT-monster voorgoed weten te temmen. Genoeg stof tot discussie. Bezuinigingen maar ook investeringen met Essent- en Zuiderzeelijngelden. Het loopt alles naast elkaar. Laat het innen van de provinciale opcenten niet te veel verworden tot het zitten op de centen. Investeer in onze provincie. Strijd om werkgelegen-

heid in heel de provincie, in oude en nieuwe sectoren. Onderwijsvernieuwingen, strijd om windmolens rondom LOFAR in het oosten van de provincie dan wel het zoeken van andere duurzame oplossingen. Strijd om Europese middelen en om het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN), de drie noordelijke provincies op de kaart te houden. Allereerst in het noorden zelf, maar ook in Den Haag en Brussel. Het SNN-voorzitterschap gaat de komende twee jaar veel energie kosten van ons nieuwe college en van de staten. De nieuwbouw van het Drents Museum ligt voor zover ik weet op schema. Dat is een prestatie in wereldformaat. In Amsterdam kunnen zij er heel veel van leren. In de loop van dit jaar kunnen wij een werkelijk heel mooi nieuw museum betreden. Daar ben ik van overtuigd. Een nieuw omgevingsbeleid heeft vorm gekregen en dat betekent meer verantwoordelijkheden voor gemeenten in samspraak met de provincie. De staten gaan mogelijk een experiment aan, in de vorm van opiniërende en besluitvormende statenvergaderingen in een compleet anders ingedeelde statenzaal in Assen. Het doel is om meer debat te krijgen en een verlevendiging van de discussie. Zijn wij al interessanter geworden voor de burger? De provincie doet er immers toe? Dat blijkt uit de hogere opkomst bij de statenverkiezingen. Of ging de landelijke politiek er met de issues vandoor? Overall hetzelfde beeld bij de uitslag: een landelijke tendens en weinig provinciale thematiek. Waar voer je nog campagne voor? Wat vaker gebeurt bij afspraken in de staten is dat wij ze zelf maken, maar het gaat om een culturaanpassing. De statenleden moeten het doen en willen. Ik wens u daarbij alle goeds en vooral een lange adem toe. Vergeet daarbij niet de werkbezoeken en uitnodigingen. Het is een uitermate goed middel om met de betrokken instellingen en burgers de werkelijke problemen met eigen ogen te aanschouwen, maar te vaak zijn wij met te weinig mensen op stap geweest en daar ben ik zelf net zo goed schuldig aan. De laatste trip die wij maakten door Drenthe was als commissie BFE in het kader van het innovatief actieprogramma Drenthe. Wij hebben negen projecten bezocht en aangehoord. Er waren welgeteld drie statenleden en zij waren op reis met ambtenaren en ondernemers. Wij kregen daar onder anderen een button met daar op de tekst : "Ik ben leuk, wie ben jij?" Ondernemers zitten vol enthousiasme en goede ideeën. Laten wij onze betrokkenheid bij hen tonen. Wij geven er miljoenen aan uit, maar krijgen er ook iets bijzonders voor terug. Vergeet de werkbezoeken niet. Terugkijkend op de afgelopen vier jaar heeft het overlijden van onze voorzitter en commissaris van de koningin Relus ter Beek diepe indruk achtergelaten. Een aimabel mens, vol humor, gedreven voor de zaak, een voortreffelijk bestuurder, een voorvechter van Drenthe en een man die wist waar hij naar toe wilde met de Drenten en het noorden. Een vurig pleitbezorger van SNN en een slim politicus. Zijn heengaan sloeg een groot gat in het bestuur van Drenthe. Als Drenten mogen wij ons gelukkig prijzen met een zo'n gepassioneerd opvolger uit onze buurprovincie Friesland die ook oog heeft voor de burger. Langdurige ziekte was er bij leden van provinciale staten. Gelukkig zijn Teun Wijbenga, Krista Datema en René Westerhof weer zo hersteld dat zij de laatste jaren weer volop mee hebben kunnen doen in de politieke arena. Er vertrokken tussentijds een viertal leden. Drie om in de gemeentelijke politiek verder te gaan, namelijk Ton Dohle en Henk Lammers als wethouder en Agnes Mulder als fractievoorzitter en één vanwege drukke werkzaamheden. Voorzitter, alles gaat voorbij. Zo zong Daniel Lohues al. Zo ook deze toespraak en deze dag. Democratie is een prachtig systeem. Het enige zwakke punt vormen de verkiezingen, maar dat is een kleinigheid, zo twitterde de historicus Jan Dirk Snel vorige week. Dat zo zijnde, hebben wij vandaag afscheid te nemen van elkaar. Dat doet pijn. Ondanks verschil van mening hebben wij een zekere vriendschapsrelatie met elkaar opgebouwd die nu langzamerhand verbroken gaat worden. In het gebouw van de Tweede Kamer staan de woorden van Hugo de Groot uit 1625 te lezen: "Waar het oordelen ophoudt, begint de oorlog". Ik zou eraan willen toevoegen: Beoordeel elkaar niet op voorhand of vanuit het vooroordeel. Luister naar elkaar en neem de ander serieus. Laat het, voor zover het van u afhangt, vrede zijn met elkaar, ook als wij elkaars politiek niet kunnen volgen. Het is vandaag in rooms katholieke kring Aswoensdag en in protestantse kring biddag. Een periode van veertig dagen voor Pasen breekt aan. Het is een tijd van bezinning en inkeer na – voor sommigen - dagen van dolle, carnivaleske vreugde. Dat de nieuwe staten, bij de start van een nieuwe bestuursperiode, ook helder voor ogen mogen hebben wat dienstbaar is aan de inwoners van Drenthe. Met de onlangs overleden dichter Willem Barnhard wens ik u toe om "als mens op deze aarde, in deze wereldtijd, de geest te gaan aanvaarden, die naar het leven leidt, de mensen niet verlaten, het juiste woord zijn toegedaan, dat is op deze aarde, het kwade te weerstaan". Ik dank u allen voor uw aandacht en mocht ik mensen zijn vergeten te bedanken en thema's zijn vergeten te be-

